

NYPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS HIRDELMI IRODA: ORADEA, Strada Teatrului No. 4.

ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő: WASSERSTROM SÁNDOR
Felelős szerkesztő: LEITNER ZOLTÁN

ELIÁNYI ÁRAK:
Bel- és külföldi előfizetőknek és vállalkozásoknak 250 L. Kisebbségi előfizetőknek 150 L. Kisebbségi előfizetőknek 150 L. Kisebbségi előfizetőknek 150 L. Kisebbségi előfizetőknek 150 L.

Megemlékezés napja...

וַתָּרָה לָבוֹנוּ לְעַבְדְּךָ כְּנָתָם
És tisztád meg a mi sziveinket, hogy Téged igazsággal szolgáljunk.

Magunknak csak ezt kérjük, meg egy kis kegyeret és békét. Elsősorban Istenért, magáért könyörgünk az Istenhez. Egy kevéske kis jóért, az életért, hogy „Írj bennünket az élet könyvébe Te Király, ki az életet akarod.” de már ehhez is az ősök erényeire hivatkozunk. Magunknak csak annyit: hogy éljünk és mindjárt ráfordítjuk a könyörgő szót az Istenért való könyörgésre. Es száll a sóhaj, hajlik a térd és onlik a könny az imádságos könyv hosszú oldalain át az Isten birodalmának való eljövételéért: „Hogy hajoljon meg minden teremtmény Előteged. Hogy alkalosanak mindannyian egy szövetséget. Hogy felmagasztaljon a Te neved az egész földön és minden teremtmény ráeszméljen, hogy Te alkotad!”

„Hajoljon meg minden nép”, ne mi előttünk, hajoljanak, ne a mi jármunkba görnyedjenek, de az egy igaz Isten igájába, mert ha nem így volna, akkor” fölénye az embernek a barman semmi, mert hiszen minden hiszása”. Istenért imádkozunk, magunknak csak egy kevéskét, élet és békét, ezt pedig nem csak magunknak kérjük, mert amikor a test javáért imádkozunk, a zsidó fohász akkor befogja könyörgésébe az egész emberiséget. **יום הזכרון** a megemlékezés napján pedig, meghozza a zsidó szív a fedés és elfejtés nagy díszát. Teszi ezt könnyed eleganciával. Végig a legszentebb muszaf imán szó nem esik a mi ellenségeinkről, holott az év minden hétköznapján ugyancsak érezzük azt, hogy ők vannak. Es nem gondolunk vele és nem mondunk egy szót sem numerusz klaszusról, zsidó meglőzésről, temetőgyalázásról, politikai sérelmekről, gazdasági elnyomatásunkról. A megemlékezés napján a zsidó könyörgés elfelelti mindezt. A hibát önmagunkban keressük. Vétket ha ostorozunk: a mi vétünk az; az osámmat a magunk szíven verjük, nem a más hátán. A mi ősök erényeit idézzük: Abrahám könyörületeségét és önfeláldozását; Izák keménységét és kiartását; Jákob tökéletességét. A mi ősök erényeire emlékeztetjük Istent, hogy kiengesztelődjön, de amikor kérjük, nem csak magunknak kérünk; Nőé ivadékaira, az egész emberiségre, minden élőlényre kérjük az isteni könyörületeséget. Ezért vagyunk mi Istenek kiválasztott népe.

יום הזכרון Megemlékezés napja ez, de nincsen benne mászkir, nincsen benne megemlékezés a halottakról, akik hozzánk közelelltek, akiknek elmúlása fájdalmasra csengett a lelket, mert törvénykezés napja ez **יום הדין** az élet törvénykezése. Az élő Isten életre itéli ezen a napon teremtményeit, akiket életre teremtett és épen ezért a joim hádin, a törvény napja, joim hazikorajn a megemlékezés napja kell, hogy legyen... Amikor a nép saját földjén, saját törvényeit gyakorolva, úgy tejesítheti az erényt, hogy a fölénye hozandó ítélet törvényszerűen élet, akkor, tényleg joim hádin, törvény napja a Ros-Hasono; de amikor bűnökben széjjelszóratunk és sokféle rosszindulatu dántás, a kenyéért való kemény küzdelem, a

gyermekünkért érzett nehéz aggodalom, mind-megannyi gátja az Isten útján való haladásnak, most, amikor a törvényben talán pervesztesek lennénk, a joim hádin, a törvény napja helyett, joim joim házikorajn, a megemlékezés napja lesz a Ros-Hasono.

Felszáll a Sófár hangjára az itéli székéről az isteni szigor atribiluma: **עַל אֲלוֹהִים כָּרַח עַל הַיָּמִים** hogy helyét átadja a könyörületeségnek. Es akkor a joim-hádin átváltozik és a megemlékezés napjává lesz: Megemlékezés az ősök erényeire, megemlékezés az ősöknek tett ígéretekre, emlékezés arra, hogy norból vagyunk. Mert az eredmény előre adva van: meg kell menteni a népet, meg kell menteni az emberiséget.

Egyetlen mentevárunk az ősök erénye, arra emlékeztetjük Istent. Am ennek a megemlékezésnek önmagunkban is nyoma kell, hogy legyen. Hol találjuk meg ezeket az erényeket ma, ki őrizte meg őket? Egyetlen válasz: a kehiló, a szent gyűléseket, vagy, ahogy népiesen nevezik; a hitközség. A kehiló minden egyes intézményben, gyakorlati megőrzője az is: az előtti oly keilves őst erényeknek. A templomot is, ahova be-menekülünk, hogy Istennel, önmagunk lelkiismeretével megbékéljünk, a kehiló építette, a kehiló tartja fenn. Nos, hogy állunk mi ezzel a kehilóval szemben? Teljesítetjük e kötelezettségünket? Vigyázunk e a méltóságára, befizettük-e az adókat, hogy fentartsuk vele? Bűnbánóban kell bevalljuk: nem. Egyes népi részünk társadalmi szövetségeiben és politikai egyesüléseiben tömörültek. Idegen fajok rituáléit vettük kölcsön és bár héber nyelven nevezik el az idegen rituá-

létet, amit tettünk és ahogy tettük azt, nem volt zsidó. Megszégyenülten magára hagyjuk a mi édesanyánkat, a kehilót. Egyszerűsük pedig akik foglalkoztak vele — jai bár inkább ne foglalkoztak volna! Némelyek nemlére állították, sárba, rántották, megrágalmazták és igen gyakran mosdatlan szájak gnyos föltelékévé alja sították, vésott kölyök módjára idegen hatóságoknak kiszolgáltatni próbálták. Csendőrs és szolgabírói hatalommal nyomták, nyomorították az Isten szent gyülekezetét. Hogyan emeljük fel tehát szemünket, hogyan hivatkozunk ősünk erényeire?

Emberek, testvérek, Abrahám, Jicchok és Jákob gyermekei, vigyázzu. **מִלֵּךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא דָוִד** Készül a Király, hogy itélőszékére felszálljon, hogy itélien életre s halálra, háborúra és békére, inségre és bőségére. Jaj, ha holnapután talán már késő. Hogy ne sirassz megintelen milliónyi gyermek-áruva az erőszak martalékával eszt fiatal apját. Hogy ne gyászolja milliónyi ifju hitves virágjában lefört párját, hogy erőre jutassuk az isteni könyörületeséget. Mit visszünk magunkkal az itélet napján? Jaj, ha holnap már késő. A ma még biztosan nem az...

Siessünk hát és kövessük meg a kehilót, hogy appélálhassanak az általa megőrzött ősi erényekre. Hozunk áldozatot érte, járuljunk hozzá a fen-tartáshoz. Kiszébböljünk ki belőle minden széj-jelhuzást, ami igen könnyű lesz nekünk, ha kiir-lunk magunkból minden gyűlöletet és az ezt szit-tó önzést, irigységet. Kérjük az Istent legelső-ben is V'táhr libény lövodocho-beemesz. Es ő meg fogja tisztítani a mi sziveinket. Hogy ői igazsággal szolgáljuk és akkor a törvény napja, a megemlékezés napja lesz, az életre való meg-emlékezésé.

Landau zsidó párti képviselőt megverték az országházban

Bizonýára egész Románia zsidó közönsége felháborodással értesült arról a gaz merénylet-ről, amelyet Adám Mircea és Nichifor Robu nevű cuzista vezérek követtek el Landau Michel zsidó képviselő ellen a román kamara folyósóján. Hogy miért? Mert Landau felháborodott azon, hogy az ősz és 60 éven felüli dr Mayer Ebnernt úgy akarta elgáncsolni az ülésteremben Robu, mint egy züllött elemista kölyök. Mikor a szók-székre akart menni, kinyújtotta lábát, hogy buk-jék orra. Szerencsére ez nem sikerült és mikor Landau jogos felháborodásának adott kifejezést, akkor az volt a következménye, hogy a két huli-gán megverte Landaut. Igaz, hogy ő sem maradt adós, igaz az is, hogy a képviselőház európai ho-rizonton elnöke kizárta a két senkiházit a parla-mentből 10 napra, napidíjajk elvesztése mellett, azért a zsidó közvélemény mégis jogosan elke-seredhet az emberi gonoszságának és rosszindu-latnak láttára, mely a kupolás országház kapujá-nál sem szűnik meg.

Tudja mindenki, hogy olyan gaz éretlenséget, amelyet Robu és társa elkövetnek naponta, azért a mandátum elvesztése volna a méltó felelet. Mi egy percre sem azonosítjuk a román népet és a román törvényhozást ezzel a banditizmussal, amelyből izellitót adtak ismét a cuzisták. Csak lelkünk legmélyén éltéljük ezt a gaszágot és minden jóérsésű kultúremler velünk kell érezzen ebben. Es tudjuk és érezzük, hogy velünk van-nak. Es minden szeretetünk és együttérzésünk Landau képviselőnek, aki rendületlenül áll ott a vártán, még testi épsége veszélyeztetése mellett is és dacára, hogy mindenkor sikra kell szálljon a romániai zsidóságért, hogy harcoljon a mi jo-gainkért és minden vonalon való elismerteté-sünkért. Köszönet neki és hála és innen Erdély-ből is izenjük neki és a többi parlamentnek, hogy csak bátran előre, mert az ország egy milli-ónyi zsidóságának szive dobog értük és mint egy ember áll mögöttük a veszélyek perceiben.

Ott, ahol értékelik még a parlamentariz-must, tudják azt, mit jelent a képviselői mene-telmi jog. A képviselő sértelettsége. Es azt is

Ünnepi számunk 12 oldal!

Wieder.

Auto eredeti alkatrészek
Accumulátortöltő és javítóállomás
Rádióakkumulátorok

MINDEN UT
heez VEZET

Kerékpárok, varrógépek
Villanyserelés és felszerelés
Autoakkumulátorok

Nagyvárad, Széchenyi út 10. (volt Kalenda-féle helyiség)

Győzött az igazság Szatmáron

A választás eredményétől békét remélünk a szatmári hitközségben

Lapunk nyíltan és becsülettel csatlakozott egy állásponthoz, azt képviseli évek óta és így ketősén jól esik most hirt adnunk arról, hogy azon a választáson, amelyet a másik párt valószínűleg kiereszkolt, a hitközségi régi párt győzött és ezzel megmutatta ország-világ előtt, hogy melyik oldalon van az igazság. Vasárnap történt a döntés, amelyet hónapokig tartó ádáz harc előzött meg. A választást pártatlan érdeklődéssel kísérték úgy Szatmáron, mint az egész Erdélyben, mert ez nem egy egyszerű hitközségi választás volt, amely legtöbbször a teljes érdekeltség jegyében zajlik le. Ez nem olyan harc volt, amely akörül forgott, hogy ki legyen elnök, vagy ajelnök, mert az ma már valóban nem tarthat érdeklődésre számot. Az egyik oldalon Freund Chaim volt elnökjelölt, a másik oldalon Guth Sándor, a mostani elnök. De ez a két név csak zászló volt, csak cégér, mert mögötte hazudott meg a világnézetek harca. Igen, bátran és nyugodtan állíthatjuk, hogy itt világnézetek harca dőlt el és ez hosszú időre el kell döntse az erdélyi zsidóság jövőbeli útját. Az a pártatlan erő, amelyre a chassidikus irány próbált előtérni az utóbbi évek folyamán úgy látszott, hogy gőzhenger módjára fog lehengetni mindent, ami áskénáz kezdeményezés és akarát. Ezt a most lezajlott választást is a chassid frakció erőltette ki és ezáltal nem akarunk arra kitérni, hogy milyen közvetett és közvetlen célzattal.

A lényeg az, hogy a választás lezajlott. És az eredmény az mutatja, hogy dacára annak, hogy azt hitte mindenki, hogy Szatmár a leg-geresebb vára a chassidikus irányzatnak, megmutatkozott most, hogy mégis az áskénáz irányzat az erősebb. És ha erősenek mutatkozik Szatmáron, abból bátran lehet következtetni arra, hogy Erdélyben döntő hegemoniát tud még hosszú ideig gyakorolni. Hiszen a szatmári irányzat „scitjei” mindenütt el voltak helyezve, szerte Erdélyben. Ott volt a központ és ott van a központ, amely hivatott lett volna arra, hogy tovább hódító útjára menjen a chassid irányzat teljes kiépítésére. Mi nem úgy örvendünk ennek a győzelemnek, amely egy másik tiszteletreméltó irányzatnak „legyőzését” jelentené. Mi és most is azt állítjuk, hogy lényegében nincs győző s legyőzött. De az igazságnak meg kellett mutatkoznia. Látni kell most a Központi Irodának és mindazoknak, akik odaadták magukat az erőszakos választás kitervezéséhez, hogy nem lehet a tömegek akaraján erőszakot venni.

Hiába volt 400 oly hitközségi tagnak a választásból való kirekesztése, kiket, mint adófizetőket kirekesztettek a választási lájtsromból, valószínűleg azért, mivel ezek döntően befolyásolhatók volna a választást a múlt rezsim javára.

Hiába volt a Freund-pártnak az az erőlködése s az is, hogy még a Szatmárról régebben elköltözött, de a régi választói jegyzék alapján szavazattal bíró egynek is odautaztatta saját költségén. Az is hiába való volt, hogy rengeteg áldozattal, teljes permanenciába vitte a szavazókat az urnák elé. Igaz, hogy a Guth-párt sem volt rest és szintén keményen dolgozott. Ebből viszont az lehet a tanulság, hogy ha ez az irányzat mindenkor dolgozna és nem lazálna el gyakran azt, amit tenni kell, akkor nem juthatna sohasem abba a helyzetbe, hogy az erőszakosabb rákötőrajúk akarataikat. Két ségtelen az is, hogy az orthodox intézményeket féltő chászid elemek szintén döntően befolyásolják a választás eredményét a Guth párt javára.

1050 szavazóból leszavazott 981. Pártatlan arány, mert majdnem minden szavazati joggal bíró le is szavazott. Bár csak 58 volt a szavazati differencia, de aki ismeri azokat a titkos nexusokat, amelyek már régen léteznek számos szatmári ember és a Freund-párt között, azok tudják csak értékelni, ezt a látszatra nem fölényes győzelmet.

Mi legyen végül tanulsága ennek a győzelemnek? Mi most is, és ezek után is a békét hirdetjük. Ezt a választást már igazán nem lehet megpeticionálni, hiszen ott elnökölt az Iroda megbízásából Adler József segessvári főrabbi és Ordentlich Ferenc dési kiküldött s őket nem lehet elfogultsággal vádolni. A 10 tagú választási bizottság tagjai voltak a Guth-párt részéről: Feldmann József, Mayer József, Spiegel Dávid, Frankl Mihály, Guth Lajos, ifj. Reiter Mór, Grósz Dávid és Willinger Adolf. A Freund párt részéről: Freund József, Lefkóvits Leopold, Freund Ignác, Fischer Herman, Drummer Sámuel, Práger Márkus, Weisz M. Dávid és Trebits Herman.

A választás külsőségeiről a következőképpen szól a tudósításunk:

A szavazók hármassával járultak a várdomb ucai templom előcsarnokában helyetfoglaló bírózottság elé. A szavazás a legnagyobb rendben folyt le. Az uccán előfordultak apróbb összetűzések, a rend fenntartásáról Ossan Gabril rendőrsztor és három rendőrsztor, 20 tagú rendőrsztor gondoskodott. Este fél nyolc órakor zárta le a szavazást Ordentlich Ferenc elnök és beszédet intézett a két párt vezetőihez, felkérte őket arra, hogy függetlenül a választások eredményétől, a jövőben igyekezzenek a békés uton való meggyezésre és a kisebbségben ma

ikében ne maradjanak tövisek. Ne ölt, a pártatlanul levezetett válszából kifolyólag.

Ajtók mögött kezdték meg a számlálást. Míg a templom re ezekre menő közönség vánsz. Minden elismerés megillemly, amely a rend fenntartásával t. 10 óra után fejezte be szavazatok összeszámlálását.

zát közül a Guth párt- Freund párt 463 szavazásból 58 szavazatot többbséggel győztesen. Fél 11 óra körül a hitközségi jegyző szócsove hirdette ki az eredményt. Frankl Mihály hitközségi tanácsos köszönetet mondott Ordentlich Ferencnek és Adler József főrabbinak a választások sima levezetéséért. A Guth párt listájával a szatmári orth. izraelita hitközség tisztikarába a következők jutottak be. Elnök: Guth Sándor, alelnök: Rosenberg Sámuel, főgondnok Schönberger Henrik, gondnokok: Jakab Antal és Feier Ignác, pénztárnok: Feldmann József, ellenőr Weisz Elemér, Tanácsosok lettek Frankl Mihály, ifj. Reiter Mór, Spiegel Dávid, Grósz Dávid, Sámuel Ignác, Guth Lajos, Weisz Gyula és Lebóvics Lipót.

A képviselőtestület tagjai lettek: Májor József, Fleischmann József, Fischer Sámuel, eszenciás, Glück Ignác, Moskovits Dávid, — Grósz Bernáth, Glück Herman, Grósz Izidor, Freund Tóbiás Istes, Engel Sámuel, Bergmann Seide, Linder Adolf, Palkovits Mór, Róth Simon, Griffel Hermann, Rubin Dávid, ifj. Weisz Jenő, Boros Adolf, Goldstein József, — Gold Mór, Fögel Dezső.

A választás eredményéről a hitközség táv iratilag értesítette a jelenleg Németországban tartózkodó Guth Sándort, míg a Freund-párt a Paleszínából hazafelé igyekvő Teitelbaum Joel főrabbinak Triestbe sürgönyözte meg a részükre nem éppen örvendetes eredményt.

A választás eredményeképp tehát a hitközség másodelnöki tisztségét Rosenberg Sámuel vaskereskedő nyerte el, aki hosszú évek óta egyik legaktívabb vezetője a hitközségi pártnak és óriási munkát végzett a hitközség érdekében.

A szatmári zsidóság általában nagy megnyugvással fogadta a választás eredményét.

אתרונים מהודרים בגודלים ובמראה מארץ ישראל לובנים טובים ורוקים הדסים לחים ויבשים משלושים נמצאים למכור במטה השוה"ב בעיר מאראמארשאנסק

אצל יוסף ראטה ודישעראנסק 27 Preis courante auf verlangen gratis und franco

JOSEF RATH, Südfrüchten Engross Sighet-Maramures, Str. Dorobanilor 27.

ÉKSZER készítését, alakítást, javítást és drágakő foglaltást szakszerezen o'csón csak is **FRIEDMANN H** ékszerésznél Széchenyitér 1 Vidékieknek is legpontosabb kiszolgálás **HIRDESSEN A NÉPÜNKBEN!**

Palesztinai levél

Teitelbaum Joel károlyi főrabbi szentföldi tartózkodásáról

A károlyi főrabbit hívei — jeruzsálemi főrabbinak akarták megválasztatni

Éles harc a jeruzsálemi magyarországi kolelben

— Jeruzsálemi tudósítónktól —

Némelyek nehezményezik lapunktól azon kritikai hangot, melyet igen gyakran vezetünk, lelki-irányítóink és főrabbiainkkal szemben alkalmazunk. Eme felfogással szemben álljon ama nagyjaink véleménye, akik a zsidóság tisztultabb felfogása érdekében föltétlenül szükségesnek látják munkájukat és közeleli tevékenységüket a közvélemény bírálata alá bocsájtani. A „NÉPÜNK”-et nem csupán az erdélyi zsidóság, hanem a magyar nyelvet más országban is beszélő zsidóság tízezrei olvassák, miért is nem lehetünk tekintettel kis csoportok és érdekkörökre az objektív igazság rovására. Ezért mindazon tények, melyek akarva — nem akarva a zsidó etika lényegének feloldozását eredményezhetik, felfogásunkkal ellentétben jutnak. Ha pedig bármely oldalról bennünket ezért a vallástalanság, vagy más rágalmazó vádakkal illetnek, annak hamis beállított sága le kell és le fog pattani ama becsület és a zsidóság iránti szeretettől vezetett munkáról, mely bennünket irányít és mely végül is meg kell hozza zsidóságunk számára a megérdemelt gyümölcsöt. — Jelen palesztinai levélem, is, félretéve minden agályoskodásunkat, tisztán az objektivitás által vezetettve adjuk le. De ime beszéljen maga a jeruzsálemi levél.

Sokak előtt felmerült már a kérdés, hogy vajjon miért is utazott ki Teitelbaum Joel károlyi főrabbi Palesztinába? Mi akik szeretettel kísérünk minden zsidó testvérünket, aki a szent földre utazik, a károlyi főrabbi urnak az ösüj-honba való hazatérését is igazi nemes zsidó utnak tekintettük. De erre a kérdésre az eseményekkel közvetlen szemlélése, itt a szentföldön egészen más feletet ad, mintha a károlyi főrabbi az ősi föld olthatatlan szeretete vezette volna közbűnk. Kétségtelen, hogy a károlyi főrabbi azért jött a szentföldre, hogy leánya emlékére itt egy templomot létesítsen, de mégis mi úgy látjuk, hogy nem csupán azért jött Erec-Jisraaelba, hogy az ezzel járó nagy micvét megtegye, hanem, — mint most már kiderült — ezen utjának egészen más célja is volt.

Az ultrachassidok falragaszokon hirdették a világhírű cádik érkezését. De ugyanakkor

A „Berdicsever” égi látomása...

A berdicsever imaháza zsufolásig meg volt töltve és sok száz zsidó küldte forró fohászát az ég felé. A nagy rebbe lángoló imájából dejes erő áramlott az összes imádkozókra s mindnyájuk imája egybefonódva zúgott fel könnyö-rögve, követelve egy jobb, egy szebb jövőt, jobb napokat a szegény megtépzott zsidó számára.

A roshasonói ima forró hangulata a paroxizmusig volt hevítve, a rebbe hangos könyörgésektől lelt imájától. Mindenkit öntudatlanul emelt, lázított és lángra lobbantott az ő hatalmas, orozslánúvöltéshez hasonlatos, lelkesedéstől túelt imája.

A teremő perbe bocsájtkozik az ő népevei minden évben újra és újra. S mindkét oldalról felvonulnak a jól képzett jogászok, a védőügyvédek és védik az álláspontjukat körömszakadtáig.

L'kél ajréch din: a teremőhöz, aki a nagy tárgyalást zsidó népével és minden ember fiával évről-évre megtartja, szól a fohász! A berdicsever bészhámdroszában imádkozók mérhetetlen áhitattal imádkozták imájokat a l'kél ajréch din-hoz. A rabbi zengettes szép hangjával sirva, dicősítve, harsonázta elő az örök szép szöveget és a hívők, az ő hívei, akiket ő mindig egész éven át védőbeszédében védelmébe vesz, haladnak utána szeliden, mint a bárá-

megérkezett postán a szatmári ügyet taglalo felvilágosító körirat is (Achrit Hadavor), melyet a szatmári hitközség adott ki. Az illetékesek olvasták ezt és kijelentették, hogy a főrabbi ur nem jó helyen kopogtat. Tudnillik most

kiderült az, hogy miért is jött Teitelbaum főrabbi ur Palesztinába? Hívei egyszerűen a nagy cádik, Chaim Sonnenfeld z. c. l. helyére akarták ültetni. Elvakult fanatikusi azt mondják, hogy már kicsi neki Szatmár, már kicsi neki Erdély, már kicsi neki egész Nagyromania is. Az egész világ kell neki! A „Herschsucht” már olyan nagy náluk, hogy meg sem állnak addig, amíg a nagy cádik helyére nem ültetik.

Kétségtelen, hogy akiket a diaszpóra zsidósága az idegen hagyományok, kultúra és idegen erkölcsök közepebe vallási szempontból „nagy”-nak lát, azt a vérről áztatott Szentföldnek az ősi tradíciók emlékéttől átitott és azon nevelkedő zsidósága nem tud oly mértékben értékel-

DEUTSCH POSZTÓÁRUHÁZ

Gradea (Nagyvárad), Str. Avram Iancu (Kossuth-u.) 1. Fekete Sas palota

Hogy lehet olcsón jól ruházkodni?

Ez jut eszünkbe, ha a közelgő őszi és téli időnyre gondolunk. Ebben kíván segítségünkre lenni a Deutsch Posztóáruház, hol az elismert legjobb minőségű szebbnél-szebb legujabb divatu szöveteknek árait úgy szabták meg, hogy a rossz gazdasági viszonyok dacára

Jóminőségű és nem divatból kiment régi partiáru

u. m.: férfiföltöny, felöltő, átmeneti férfi és női kabát, csikos és sportnadrág, bundahuzat, rövidkabát, szintartó kék és fekete áruk, angol csuktiműszövetek, papi és egyenruha anyagok, biliárdposztó és bélésszűt legnyugabb választékban kevés pénzért vásárolhat.

Angolszövet gyártmányok kívül legjobb bel-és külföldi márkás posztógyárak közvetlen raktára.

Elvünk! Jól olcsón! Tegyen nálunk próbavásárlást! Biztosan meglesz elégedve! Cégünknek Ön is fogja másnak ajánlani, mint annyi sok régi vevőnk. Önnek is érdeke, hogy nálunk vásároljon. Várjuk sz. látogatását.

Teljes tisztelettel:

Deutsch Posztóáruház

Cégünket ne tévessze össze! Cimre kérjük ügyelni!

Str. Avram Iancu (Kossuth-u.) 1. Fekete Sas palota

nyok a pásztor után.

S amit a rabbi a „lecajfe niszturajs”-hoz („Ó lát minden elrejtettet”) ér, a rabbi hangja hirtelen elcsuklik és önkívületi állapotban hosszú perceket keresztil ott áll mozdulatlanul az órajn kajdes előtt. A körülette állók meg sem mernek mozdulni és bár hosszúra nyulik a csend, türelemmel várják, mikor tér magához.

Végre a hosszú perceknek is vége és felcsendül a rebbe hangja, mint a győzelemtől ita sult hadvezér, örömtől csattanó hangosságban érzékelteti másokkal is: „lekajne avodov bádin — és az Uristen megvásárolja a szolgálit.”

Az imádkozókra átragad az öröm, a bizalom és a jövőben vetett jó remény érzése és ujjongva kiáltják a rebbe után: **lekajne avodov bádin.**

Az ima végén a hívek körülveszik a rebbit és áhítatos kíváncsisággal megkérdezik mi volt a hosszú szünet a „lecajfe niszturajs”-nál.

A rabbi mosolyog, elgondolkozik, végig simit ezüstös pátriárka szakállán és elkezd mesélni:

— Mint minden évben, most is nagy volt a támadás az égben a mi népünk ellen. Nagy volt a „kitrüg”. Tudtam, hogy a sötét fekete oldal, a Rossz szelleme mindent elkövet, a mi befeketítésünkre. Folyton azon gondolkodtam, hogyan lehetne a mérleget az elszámolásnál a mi javunkra billenteni. Amikor imánkba elértük azt a helyet, ahol dicősítjük a Teremtőt, ő lát minden titokzatosat is, mert ő ezajfe niszturajs és a legelrejtettebb titkokat is látja ő

mindig: végtelen akaraterővel és a Teremtő szent Nevének megemlékezésével sikerült felemelkednem a magasabb szférákra. Lábam alatt nem éreztem talajt, csak lebegtem a végtelen világűrben, de csodálatosképen könnyen tudtam mozogni minden irányban. Szétnéztem és láttam a következőket: Egy nagyon-nagy mérleg állott előttem, mely méreteivel betöltötte az egész világegyetemet. Hatalmas serpenyők ide-oda billentek, ugy, amint egyes oldalról lassabb vagy gyorsabb tempóban gyúlt az anyag. Az egyik serpenyő felé fehér angyalok, fehér zsákokat cipeltek, míg a fekete serpenyőbe a fekete angyalok rakták garmadában a fekete zsákokat. A fekete zsákokban a rosszindulat, a gonoszság, aljasság és az aljas nemtelen ösztönök és rossz tettek voltak felhalmozva. A fehér zsákok az ártatlanság, a jószág és a jótettek gyűjteménye volt. Nagy volt a sürgős-forgás az egész világúrt kitöltő mérleg körül. Billent a mérleg jobbra vagy balra. Egyszer a fehér, másszor a fekete súlyed lefelé. S mindig újabb és újabb zsákok érkeznek.

— S nincs se vége, se hossza, a fekete hadseregnek. Milliányian vannak és mindegyik zsákot cipel és dob nagy kiáltással a fekete serpenyő kellős közepébe. Igaz, a fehér hadsereg sem fáradt ki. De mindig egy-egy létszámmal hátrább halad. Az izgalom nőtton-nő. A torkom ki volt száradva a nagy izgalomtól. Minden percben féltem kellett, hogy lejebb súlyed a fekete serpenyő és akkor Uram, Teremtőm, a

Hétfő reggel 9 órakor kezdődik az **elárusítása** annak a **nagy-tömegű árunak** melyet most sikerült a **GRAND MAGAZIN volt Glücksmann** tulajdonosának **potom áron megvásárolni** **jöjjön el és nézze meg** kirakatainkat, mert ilyen olcsón csak most vásárolhat és ilyen szépet csak most láthat.

ni. A zsidó értékét Erec Jisrael hagyományain, szokásain és erkölcsi keretű szemlével, a mi galutbeli nagyjaink meg tulzot bigottizmusukkal sem válthatják ki az idegen millióbe való hatásokat. Ideig-óráig az előrséket küldött propaganda csillagotja ugyan hatását, de a Szentföld hagyományából atavisztikus kitermelt öökké élő szellemiörök és szent férfiak között, eltörpül és megsemmisül, amit a galutbeli tömeghisztéria minden körülmények között „nagy”-nak és „szent”-nek szeretne látni...

A lényege és végcélja a károlyi főrabbi kiutazásának már fiaskót vallott. Ezt nyugodtan irhatjuk. Szó sem lehet arról, hogy megválasztásán itt rabbinak. Szó sem lehet. Bár ki tudja? Talán az erdélyi zsidóságnak nagy haszna volna belőle. Bár jeruzsálemi fellegős szerint, itt nem tudna ártani, bármit is csinálna.

Az Agudasz Jiszroel feltételül Duschinsky huszti főrabbit akarja. (Mint ismeretes a huszti főrabbi meg is lett ezen díszes pozícióra hiva.) Annál is inkább, mert tudvalevőleg az Agudát a károlyi főrabbi már régebben ászarolta. A kolle vezetői egy külön pártot alapítottak, akik megint mást akarnak. Most még egy kis töredék Teitelbaum főrabbi urat akarja. De alig néhány ember. (Olyanok ezek talán, akik jót akarnak az erdélyi orthodoxiának?) A károlyi főrabbi rendszerint szombat, délután 4 órakor fejezte be a reggeli imát. Az ilyesmi Jeruzsálemben ismeretlen valami és ezért viszatetsztést szült még hívei körében is.

A főrabbinak nem tetszik az, hogy itt nincs Központi Iroda, melyet saját izlése szerint dirigálhat. Nincsen „hivatalos orthodoxia”. (Olyat kíván, ami az itteni viszonyok szerint teljes lehetlenség, még ha ő akarja, akkor sem. — Itt nem lehet az „orthodoxia” tetszészerinti ritusbeli szisztémáját meghonosítani. Itt a világ minden részéből jöttek zsidók, nem lehet ezt a magyar-zsidó találmányt patentirozni. A fádolog, hogy az intézmények vallásos szemlében lesznek vezetve és ez hivott arra, hogy minden ember vallásos legyen.

Teitelbaum főrabbi a kolle hivatalos helyiségében látogatást tett. Megkérdezte, hogy igaz-e az, hogy a kolle asszonyok fiataljai fedett-fejjel ugyan, de saját hajukba járnak? Hosszas vita után azt válaszolták neki, hogy igaz, de ezt az Erecben másképp bírálják el. Mert ami másútt ártalmas lehet, az itt nem az. Különbözik páskonoljon a rabbi ebben a kérdésben. Minthogy kizárt dolog hogy ezek az asszonyok levágják hajukat, el kellene válni férjeiktől, igen-e vagy nem? A főrabbi megtagadott erre minden

Fekete, a Sátán győzött és rossz az ítélet a jövő esztendőre. Mit lehet itt tenni? Szívem kalapált a torkomig, minden idegszálammal figyeltem a sűrű-forgó tömeget és kerestem a tanácsot, hogyan lehetne jó ítéletet kihozni a zsidó népem részére, a jövő esztendőre. Amint ott állok és feszülten figyelem a mérleg ide-oda billenését, közelemben jön egy fényesarcu ember. Megismerem, Eljöhü, a mi nagy profétánk. Oldalról közeledik. Amint már mellettem áll, látom, amint magában beszél és ő is figyel a mérleg játkát. „Ha most valaki egy fekete zsákot a serpenyőből kilonna, többet már a fekete-ték sem tudnak hozni...”

— S erre hirtelen megjött a mentőgondolat. Nem kételkedtem egy percig sem. Odalopodtam a mérleghez és leloptam egy fekete zsákot... Ebben a pillanatban nagyot súlydta a fehér serpenyő és az egész világot betöltötte a fehér angyalok örömmujongása. — A világ jó ítéletet kapott, mert a jószág és a jöttelt túlnötte a gonoszságot és rosszasságot.

Ugyanakkor a Sátán dörög hangon elordította magát: „Csalás, tolvaj van közöttünk... Hiánnyik egy zsák a mi zsákjainkból. Itt tolvajnak kell lenni”. És dörög hangon a Trón előtt, a legmagasabb ítéletet megfellebbezte. Né hány pillanattal később egy fúrge fekete kis sátán fülemnél forva cipelt engem a Magasságok trónusa elé. „Fiam, mit tettél?” — szölt hozzám egy csengő hang. Minden tagomban reszketve állottam a magas Itélőszék előtt.

választ. A vita eredmény nélkül végződött. Ezek a kolle emberek szembe mertek szállni vele. A főrabbi nem szölt semmit és továbbment. (Bennünket a kolle eme magatartása szintén csodálkozással tölt el, tradícionkról vallott felfogásunknak éppen ezen a helyen való negálása által. Székek.)

Szombatra a rabbi Szafedbe utazott. Mikor odaérkezett megtudta, hogy az ottani híres chasszid rabbi, Kook rabbi híve. Erre azonnal összepakolt és még szombatt beálta előtt tovább utazott Meronba.

Egy Wertheimer nevű híres rabbi, sok ismert találmányos könyv szerzője, meglátogatta. Amikor Teitelbaum rabbi észrevette, hogy könyvet Kook rabbi látta el előszóval, félretolta a könyvet, annak szerzőjével együtt. A gerer rebének világkapacitás volta dacára nem ártott meg Rav Kook-al való érintkezés, de úgy látszik a károlyi főrabbi e tekintetben nem akarja a többi nagyok példáját követni.

Igy fest az „ajle regel” jeruzsálemi megvilágításban. Teitelbaum főrabbi ur, amint a fentiekből látjuk, mégis meg fog elégedni azzal, hogy csak ott Erdélyben lesz ő a legnagyobb. A legislegnagyobb. Ha már nem lehet a megb. Sonnenfeld z. c. l. helyén, amely helyre csakis ambíciója predesztinálja. Ha másképpen is...
Jeruzsálem. József Askenázi.

Fenti cikkünk már multheti számunkba belekerült volna, de lapzártá előtt visszavettük a nyomdából. Nem akartuk az ünnepek előtti hangulatban egyik legnagyobb rabbiatoritásnak tekintélyét destruálni. Nem akartuk a szatmári választások előtti izzó hangulatban sem befolyásolni a választók hangulatát, mert azt hitték volna olvasónk, hogy bennünket ezen a ponton bizonyos tendencia vezet. De nem adtuk le fenti cikket azért sem, mert még jobban megakartunk győződni arról, hogy fentközölt tudósítás nem e tendenciózus. De azóta érdeklődésünkre és újabb érkeztet tudósításaink arról győzték meg bennünket, hogy nyugodt lelkiismerettel becsajthatjuk ezt a cikket az erdélyi zsidó közvélemény elé, mert abban a színigazság van. Sőt, amint alant írjuk, még ki is egészítődik a tudósítás és még frissebb hírek érkeztek a főrabbi palesztinai utjáról.

Ahoz, hogy az eseményeket tisztán lássuk, ehhez bevezető szükséges. Tudni kell azt, hogy Rabbi Chaim Sonnenfeld z. c. l. helyére a Waad Haaskenazi választja meg az utódot. Kikből áll ez a Waad Haaskenazi? Ílletleg kik a vezetői? A német és az osztrák Agudasz Jiszroel, Rosenheimmal az élén, valamint a magyar kolle, amelynek vezetői a diaszporában, Schreiber po-

Hogy nézhettem — mondtam — hogy fiaid, a Te kiválasztott néped kinlódik, pusztul és nyomorultul tönkremeg. A Te néped, akinél külföld a Te világodban nincs... Igaz-igaz, de te ioptál és kénytelen vagyok rád alkalmazni a törvényt! — hanzik a válasz.

— Megadóan és megszeppenve huztam magam össze s csakhamar ott láttam magam körül a hivatalból kinevezett védőt s vádlót. Csattogtak a vádak és zugtak a védő érvelések. Végre nevémen szólítottak: „A Tóra értelmében a lopott értéknek ötszörösét vagy kötelessé visszaadni. Felszólítunk, hogy ezen kötelességnek azonnal tégy eleget!”

— Elgondolkodtam egy percig és hirtelen felkiáltottam: De hiszen én bűnököt loptam s hogy fizessék ötször annyi bünt?

— Ismét megindult a nagy vita. Pergett a szó és az érvelés jobbról és balról. Mig aztán ismét hallottam az előbbi hangot: „A Tóra szerint ha a tolvaj nem tudja megfizetni a lopott holmi ötszörösét, rabszolgának kell eladni **אחי לו ונמכר ונו** **אחי לו ונמכר ונו** Tehát eladunk téged rabszolgának. És alig mondták ki az ítéletet, azonnal megindult az árverés felettem. Nagyon kedves falatja lehettem a Sátánnak, mert mérhetetlen számokat ígért értem.

— Mig végre ismét hallottam a zengő édes hangot, amely a legmagasabb trónus felől hangzott: Az én fiamat én megveszem...” És így ismét a Teremtő rabszolgája lettem.

לונה עבדו כרה

zsonyi főrabbi, (Csehszlovákia) Frankl Adolf a magyarországi orth. Központi Iroda elnöke és Fuchs Benjamin (Románia), nagyvándor főrabbi. Ezek és a jeruzsálemi Waad Haaskenazi megbízásából hónapok óta tartózkodik Csehszlovákiaiban, az úgy érdekelben Blau Mór nevű palesztinai kiküldött. Ezek már régen elhatározták, a Rav. Ch. Sonnenfeld z. c. l. végakaratára értelmében, hogy Duschinsky huszti főrabbinak ajánlják fel a díszes állást. Duschinsky főrabbi a megtisztelő megválasztást bizonyos feltételek mellett el is fogadta. Közben a magyar kolleben egyenletlenség támadt, amelynek célja volt a jeruzsálemi hitű zsidóságot az Aguda tulzot befolyásától mentesíteni. Kijelentették, hogy az Aguda nem beszélhet nevében és nincs jogosítva számukra rabbi választani. A véletlen hozzájárult ehhez. Ez a véletlen az volt, hogy Teitelbaum Joel károlyi főrabbi, rövid látogatásra Palesztinába érkezett. A palesztinai illetékes körök állítása szerint, ez a látogatás nem véletlenül esett erre az időpontra. A kolle chasszidikus elemei körülötte tömörültek és őt akarták megválasztani rabbi-juknak. Megérkezése utáni egyik éjszaka, a chasszidikus hívek, a károlyi főrabbinak kérészkolták, hogy az ottani szokásoknak megfelelően egy rabbinikus oklevél állítsák ki. Erre nagy viszályok között a tulynok többsége a Waad Haaskenazinak az Agudasz Jiszroel exponensével összefogva a huszti rabbit jelentette ki megválasztott rabbinak. Viszont a chasszidok továbbra is ragaszkodtak a károlyi főrabbi személyéhez. Ma tehát az a helyzet, hogy a kollenek két rabbija is van megválasztva. A huszti rabbi pártjának élén Blau Mór és Jungreis Reubén Slomo áll. A károlyi rabbi pártjának élén Mordechai Friedmann és Chaim Salmen Weiszberger állanak. A harc egyre jobban fokozódik és kieleződik a magyarországi kolleben minden párt aláírásokat gyűjt és élénk propagandát fejt ki a maga jelöltje érdekében.

Hogy még komplikáltabb legyen a helyzet, a munkácsi rabbi is bele szö a harcba. Egyelőre várakozási álláspontra helyezkedik. Tudai kell azt, hogy a szlovákiai és podkarpatszka-ruszi központi irodai hegemonia kérdésben már régén súlyos ellentétek vannak a huszti és a munkácsi rabbik között és minden valószínűség szerint a munkácsi kolle, amely tisztára chasszidikus elemekből áll és amelyhez az ottlakó szigeti chasszidok egy része is tartozik, Teitelbaum Joel főrabbi megválasztása mellett foglalt állást.

Elul 12-én Jeruzsálemből Teitelbaum főrabbi 3 nagy, arabok tulajdonát képező és arabok által vezetett autobusszal, amelyen 60 férfi és nő ül, Jeruzsálemből—Hebronba utazott. A károlyi főrabbi csakis és kizárólag arabokkal érintkezett, saját hívein kívül, azok vezették autót, mert állítólag ezek olcsóbban szállították, mint a chalucok. Tényleg van egy igen csekély differencia, de nem ez volt az oka annak, hogy elkerülte a zsidó vállalkozók járművét. A zsidó autók csak tágrányították szemeiket a csodálkozástól, mert ok nem tudják mi a szatmári gabella ügy... (Ök csak azt tudják, hogy nekik minden többé kerül, mert ók vágatnak, viszont az arabok nem és így ha azt kívánja a főrabbi hogy zsidók legyenek, akkor nem szabadna ily csekélységre nézni.)

Tudósítónkhoz, aki Josef Aschkenazi álnév alatt küldötte be tudósításait, egy követ ment Teitelbaum főrabbitól és elkérte a „NÉPÜNK” legutóbbi számait. Uglátszik, hogy lapunkról még az ottani sok látóvaló és bokros teendői között sem feledkezett meg a főrabbi ur. Erre mindenesetre büszkék vagyunk.

Amint tudósítónk tovább írja, ez az arabokkal való barátkozás igen üdös, de hogy a zsidó pénz ez ő kezükbe vándoroljon, akkor, amidőn zsidók jobban el tudják végezni ezt a feladatot, ez nem nagyon kívánatos az ottani zsidóság szempontjából.

A főrabbi ervelein régi vagy új kolóniát sem nézett meg. Ez nem nagyon lényeges, de bizonyos szempontból jellemző...

A károlyi főrabbi elhagyta az országot és visszafelé indult. Ott maradt az ellenfél, amelyet sikerült alaposan elültetni a főrabbinak. Most (Folytatása a 9-ik oldalán.)

Sáhosz Ros-Hasonoh

יום הרה עולם Ma van a világteremtés évfordulója, היום יומי כמשפט a mai napon ítélet él járulunk כל יעורי עולמים a világegyetem minden teremtménye.

Amidőn a mai nap hangulatának megfelelően, magunkba szállva emlékezünk a nap jelentőségéről és céljáról, akaratlan is eszünkbe ölik az a téves kontraszt, a nagy különbség, a mely a mi Roshasonoh ünnepünk és más felekezeti polgártársaink üjvé között van. Ernek vizsgálatá egyttal annak tudatára ébredt, hogy az emberek ünnepi hangulatából és viselkedéséből erősen következtethetünk azok jellemére és lelkületére. Féktelen öröm és vígság, hangos mulatozás és dárdó jellemzi máshtü polgártársaink Szilveszter ünnepi hangulatát, mintha ezzel a hangos vígsággal az öröm és meglegedettség, a boldogság és szerencse érzetét és valóságát állandóstan és mintegy a sorsra szuggerálni lehetne.

Ezzel szemben: aggodalom, gond és félelem, reményesség, óhaj és vágy váltakoznak egymással és töltik be az egész zsidó nép lelkét a Rós Hasonoh napján. A hagyományhűek hallottí ruhót öltenek, amely a nap félelmetességét még jobban szimbolizálja. Az egyedülálló vágyon, amit az ember magával visz az anyagiakból, kit Isten a jövő évben magához szölit, hogy porrá legyen, ami porból lett.

Áhitatos imával és buzgó zsoltár énekekkel telik a nap legnagyobb része. Még pedig, nem első sorban anyagi existenciánkért imádkozunk mi zsidók az emlékezés napján, hanem legföbbsé óhajunk **ובן תן פחדך** hajba Isten félelme megszálalni már az ő összes teremtményeit és mindannyian egyetlen szövetséget alkotnának Isten akaratának teljes szívvel és betartására. Csak ezután, ha majd valóban istenföld lesz az emberiség, csak ezután várhatjuk **ובן תן פחדך** hogy tiszteletet szerez népének, dicsőséget az őt felöknek, örömet országának, vígságot városának a messiási idők elkövetkeztével. Akkor fognak a jámborok újongani és a becsületesek örvendeni, midőn minden gonoszság mint a füst elszáll, mert a gonosztevők uralma megszűnik a földön.

כי תשוב משהלך הרה מן הארץ Amikor majd egyedül a Mindenható fog uralkodni az ő összes teremtményei fölött, a Cion hegyén, dicsőséges lakhelyén és Jeruzsálem városában” stb. Ime, ez a bevezetője és főtartalma nagy ünnepi könyörgéseinknek.

Nemesak a páneurópai ideál megvalósulásáért, amitől a világrkrisis javulása egyedül várható, imádkozunk, hanem ami az emberiség fenyegető, szörnyű katasztrófát egészen elhárítná: az összemberiség testvéri szövetségért, az összemberiség szociális boldogulásáért, mint az Isten akaratában, a Bibliában szabályozva van, azért imádkoznak elsősorban: a messias eljövetelért és csak ezután a zsidó nép felszabadulásáért és elismertetéséért. A nyomasztó anyagi gondok, amelyek ma, sajnos, mindenütt napirenden vannak, a magánügyek, mint megélhetés, egészség, csak imáink végén fordulnak elő, a háttérbe szorulnak.

Ez jellemzi legjobban a mi nagyünnepeink célját és lényegét, egyttal a zsidó nép univerzális életfelfogását, egytetemes gondolkodásmódját. Mennyire eltörpül ezen szellem mögött a szovjet vallásellenes kampányunk, az apikorszim szövetségnek, az istentelen ligájának minden nevezetese erölködése.

יום הרה עולם Ma van a világteremtés évfordulója, a világegyetem születésnapja. היום יומי כמשפט a mai napon ítélet él bocsáit va יעורי עולמים כל יעורי עולמים a világ összes teremtményeit. Mert midőn a Mindenható Isten ezen rejtelmekkel teljes világot megalkotta, mint minden építész és tervező: előre kijelölte annak erkölcsi célját és rendeltetését. Nekünk ezen célra kiválasztott népek jutott a magasztos hivatás, hogy az emberiséget ezen Isteni erkölcsi célhoz közelebb juttassa. Ezért kell ma zárszámadást adnunk az elmúlt év erkölcsi eredményéről, mérleget készítenünk és isteneszme érdekében kifejtett működésünkről, mert Isten

ettől tette függővé a ő világegyetemének hibátlan funkcióját. Csak akkor van jogcímünk Istenről szükségleteink és létfontosságunk eszközét megkövetelni, ha a mi részünkről is hozzájárultunk a világ erkölcsi céljának előmozdításához. Különbö egy zürzavaros khaosz, egy tohuvabohu lesz a világ sorsa.

Csoda-e ha aggodalom és félelem remegtet meg szívünket arra a gondolatra, hogy a mai napon megmértetnek egész évi cselekedeteink és könnyűnek fognak találtatni égi legfelsőbb bíránk és számvizsgálónk ítélete szerint. Hiába sújtott bennünket az elmúlt évben, hiába éreztük Isten fenyegető haragját rajtunk, a zsidó existenciák összeroppanását: mindég csak saját érdekeinkre gondoltunk, a hitközség sorsával, a szegények sorsával, a közügyekkel nem sokat törődünk, a Kláll Jiszroel, az összsidóság eszméiről, céljairól nem hevültünk és lelkesedtünk. És ne remegnünk meg arra a gondolatra, mikor az angyalok is megremegnek és reszketés és félelem szállja meg őket mondván: **יום הרה יום הדין** Ime itt az ítélet napja! Így imádkoznak, egyik legnagyobb imánk az **תורה תורה** szavaival a nagy ünnepeken szívünk ha megfújják a harmonát, az ünnepszimbólumát, hogy magunkba szálljunk és megterjünk.

Csakhogy a szokásos kürtszó hangja, amely Roshasonokor minden zsidó szívet fölráz letharzikus álmából, akiben még egy parányi atómja a zsidó hagyományos érzések és gondolatnak, a szokásos kürtszó elnémul a mai napon, mert olyan nap van ma, amely Roshasonohól is szentebb és fontosabb, amelynek jelentősége mellett eltörpül az ítélet napja minden félelmetességével. Sáhosz van ma és a sábosz szentsége elnémitja magát az isteni parancsot, amely a Ros-Hasonohra kötelezőleg előírta a sajfor megfúvását. Ez a körülmény világosan mutatja, hogy a sábosz munkaszünet tilalma sokkal súlyosabb bűlseink szemében, mint a Ros Hasonoh ünnepi szimbóluma. Ezért érezték magokat bölcseink följogosítva arra, hogy a sofár bibliai parancsát felfüggeszessék, nehogy annak esetleges hordása miatt a szombat szentsége csorbát szenvedjen.

A létért való küzdelemben, sajnos, sokan azt hiszik, hogy nem engedhetnek meg maguknak egy napi szünetet. Ezek nagyrésze sajnos még annyi időt sem szakít, hogy péntek este és szombat délelőtt az istentiszteleten megjelenjen, minden heti munka után erkölcsi lélekzetet venne, a heti robot után új szellemi erőt merítene a következő hétre. Már pedig aki csak egyszer egy évben készít mérleget a szellemi és erkölcsi javakról, annak esetleg nagyobb lesz a teher — mint a vagyontétele és később fogja észrevenni a nagy deficitet.

Rabbi Jakob Ettlinger z. c. l. figyelmeztet bennünket arra, hogy milyen különös csillagzat alatt állanak éppen azok az évek, amelyek sáboszsal kezdődnek. A következő hasonlattal

lehet ezt a sajátságot kielégítően megmagyarázni. Egy magas hivatalnok elvesztette a fejedelem kegyét és aggodalommal gondolt arra, hogy majd elveszti az állását és súlyos büntetésben lesz része. Hiába fordult hivatalnok társaihoz, mert mindegyik attól tartott, hogy közbelépésével a fejedelem haragját magára vonja. Így minden barátától elhagyatva és sorsára bízva, elhatározta a felesége, hogy a fejedelem elé járul és szerencsétlen férjéért kegyelmet kér. Audenciát kapott, előadta a kérését és tényleg meghallgatásra talált. A vizsgálat be lett szüntetve és a hivatalnok neje közbelépése folytán állásába megmaradhatott. — Röviddel ezután egy másik tisztviselő került ilyen helyzetbe. Miután az elsőnél a feleség intervenciója használt, így akart ő is tenni. — De ez az ember hirtelen haragu, összeférhetetlen természetű volt, aki még a feleségének a becsületesével sem törődött és több alkalommal tetlegességre vetemedett vele szemben annyira, hogy a bántalmazás nyomai és sebhelyei az arcon meglátszottak. A vesztély folytán, amelybe férje jutott, mégis rászánta magát, hogy számára a fejedelemtől kegyelmet kérjen. De ez, ahány, hogy választót volna, megkérdezte tőle, hogy honnan származnak ezek a sérülések, amelyek őt elcsufítják. A nő előbb kitérő választ adott, de a midőn kényszerítve lett, hogy a teljes igazságot megmondja: a fejedelem haragja még jobban felgerjedt, mint volt. A védőbűl akaratát ellenére vádló lett, a férjnek a durvaságra és vadúságra éppen a felesége révén lett nyilvánvaló és méltatlannak találtatott a kegyelemre, amelyet kért.

Hasonlóan van velünk is Ros-Hasono napján. Mi tudjuk, hogy Isten e napon fölöttünk bíraskodik, hogy ez a nap jó vagy balsorsunk fölött dönt és e napon, inkább, mint máskor, Isten kegyére vagunk utalva, amunka, a háznak és az összesség számára. Minden miéváb, amit gyakoroltunk, egy mentő cselekedet és védnökünk lesz az ítélet órájában. Minden bűn, — minden véték, amely bennünket terhel, vádlóvá tesz Isten trónja előtt és büntető megtorlást követel. — Ha tehát a Ros-Hasono sáboszsal együtt jön, ha a hívás, amely bennünket a bírói trón elé szölit a sábosz megszönetelésénél tanál bennünket, akkor ez a miéváb önmagában véve egy méltó szöszöló, amely javunkra válik, ha mi a sábeszt valóban megtartottuk. De sábosz lesz a mi lehangosabb vádlónk, ha mi vele szemben nem viselkedtünk illő tisztelettel és megbecsüléssel. Ha a sábosz amely bennünket Ros Hasonokor Isten trónja elé kísér, könnyelműségünk és lebecsülésünk nyomait viseli magán.

Ezt a pozitív tanulságot vonjuk le a világteremtés mai évfordulóján, amidőn ítélet él állunk a világ összes teremtményei, akár gyermekei, akár szolgálói Istennek. És akkor be fog írni bennünket az irgalmas Isten a boldogság könyvébe, be fog írni a megélhetés és nyugodt megelégedés könyvébe. És majd felemeli Izráel népe tekintélyét, meghusztítja ellenségéi szándékát a Messias közlekedtével...

אכנו מלכנו הרה כרו משהו. Dr. F. S.

Iskolacipők legolcsóbbak 26—30 számban Lei 240.31—35 számban Lei 290.36—39 nagyságban Lei 325. Roth Henrik cipőáruházában, Zöldfa-ucca 3.

Igazi ünnepi meglepetés a „Népünk” előfizetői és olvasói részére!

Legszébben és legolcsóbban csakis Horbácz divat üzletében öltözködhet!

Elsőrendű öltönyöket már 3000 leiert készit.

Kalapokat 135 leiert vásárolhat, nyakkendők 40 leitől kezdve.

ORADEA Str. Reg. Ferdinand I szám alatti üzletében.

Nagy választék mindennemü férfi divat cikkekben!!

Ros-hasonó

Irta GÁBEL SANDOR

A zsidó népnél a Ros-Hasonónak, az ujev napjának nemcsak időszámítási jelentősége van. Nemcsak azt jelenti, hogy életünk filmje egy esztendő lepergett és láthatóvá válik egy újabb időszámítás határmegyeje, hanem vallásunk egyik legjellegzetesebb ünnep-periódusa, a magabaszállás, a megítélés, cselekedeteink mérlegelésének időszakosa veszi kezdetét. Ilyenkor szokás az elmult esztendőben elkövetett cselekedeteinket mérlegelni, de gondolkodni a jövőre is és ebben a pontban kételyek marcangolják lelkünket, vajjon milyen lesz Izrael népének kollektív és a zsidó egyedek egyéni sorsa és életútja az új esztendőben?...

A gondolkodó zsidóember, egyébként optimista világnézete dacára, borongós kedéllyel gondol a multra. Ha vissza pillantunk az elmult esztendőnek az összzsidóságot érintő eseményeinek sorozatára, önkéntelenül összeszorul a szívünk, mert lehetetlen nem észrevennünk, hogy az elmult esztendő az egész világban a zsidó nép kollektív és egyéni katasztrófáinak jegyében zajlott le. Az elnyomatás, úgy a gazdasági, mint a szellemi, osztályrésztül jutott a zsidó népek ott is, ahol nemrég a vallási türelmesség, a felvilágosodás fátyla antotta fényugarait az emberiségre. A türelmetlenség sötétség és gonosz indulatai nagy hódításról számolhatnak be. A zsidóság helyzete, kezdve a Szentföldtől, végig az összes országokon és földrészekon, lényeges rosszabbodást mutat fel; a zsidóság sorsa, kerek e világon, hűen tükrözi vissza a zsidó egyedek sorsának, életútjának, tragikus sorsfeloldását. Évszázadosan tradicionális zsidó közintézményeink alapjukban lettek megingatva; emberbaráti kulturális és vallási fórumainkat, melyek nélkül zsidó élet, zsidó kultúra, zsidó tradíció elképzelhetetlen, katasztrófális helyzetbe jutatta a rengeteg zsidó egyéni existencia elpusztulása. A pusztítás ciklona alapos munkát végzett a zsidó intézményeken is. E sármás képet látjuk Amerikában is, melyet a polgári szabadságok hazájának szoktak a multban nevezni. A civilizáció rákfenéje, az antiszemitizmus ott is győzelmi orgiát üli. Németország, a gazdasági antiszemitizmus békebeli hazája másik képét is megmutatta János arculatából az emberiségnek. Már nem finyás, nem válogatos eszközeiben akkor, amikor zsidóüldözéssről van szó. A hitlerizmus hazája méltó lett önmagához és vezéréhez, már nem elégzik meg a zsidó existenciák tönkretételével.

hanem a kulturmázt leoptatva, melyet évtizedek szegélyös kendőzése reárákott és meghonosította a legsötétebb cári Oroszország zsidó-faló szisztémáját. A templom és zsidótemetőgyalázás statisztikájában vezet! Az orosz szovjet vallásellenes propagandája is tetőfokon áll. Mint üldözött vadak élik életüket a mindent megváltó szovjeturalom alatt szerencsétlen hittestvéreink, akik fajji és vallási hovatartozandóságukat megtagadni nem akarják. Nem novum ez a zsidó történelem gyászos lapján. Lengyelországban és Magyarországon élő testvéreink is a megpróbáltatás esztendejét zárták be, az antiszemita mentalitás mintha ott is fénykorát élne. A népek és fajok eme nemtelen versenyében Ausztria sem marad hátul. Egy zsidóüldöző olimpiáson mindannyian megállnak a helyükön eme kulturnépek. Az elmult esztendőben hazánkban is sok olyan törvény lépett életbe, amely a zsidó existenciákon ütött hatalmas sebet. A konverziós törvény is közismerten nem védte oly biztonsággal a párszaj-ostályt, mint amilyen határozottsággal tette tönkre a zsidó existenciák ezreit. A euzizmus sem panaszokodhatik, a mozgalom nem lankadt, inkább — remélhetőleg — a kormányváltás hozhat némi enyhülést. A lótlavajok mégsem játszhatnak hazánkban vezető szerepet. A régebbi sérelmes törvények és rendeletek hatályon kívül helyezése, egyelőre hiu ábránd.

A zsidó sorsközösség ma már nem teoria, hanem szomorú, reális valóság. Gyűlölnék, üldöznek bennünket fajra és felekezetre való tekintet nélkül; egyetért ebben a legsovénabb magyar románfaló politikus Cuzával, Cuza Hitlerrel és így további körforgásban az egész kulturvilág. A gonoszság internacionálja saját alantala céljait a nagy, nemzeti ideálok fölé helyezi.

De vajon nem bennünk a hiba mindezekért? Vizsgáljuk meg önmagunkat, nem indokolt-e a népek szolidáris gyűlölete irányunkban? Ne gyűlöljenek minket idegenek akkor, amikor a gyűlölködés, a testvérharc, a széthúzás jegyében folyik le a zsidó közélet minden megnyilvánulása? Zsidó testvéreink kiméletlenül dől az ádáz testvérharc, nem kímélve közéleti önzellen munkát teljesítő nagyjainkat sem...

Ünnepi felgondolásaink vezessenek bennünket a magabaszállás arra a magaslatára, amelyben a kicsinyes egyéni szempontok eltörpülnek, hozzon az új esztendő megvalósulást

a zsidó testvériesülésre, a zsidó szolidaritásra, az egymást megbecsülni tudásra. Teljesüljön be egy senász sólajm, az igazi testvéri béke esztendeje, mellyel karöltve jár a senász bére, az áldás esztendeje a zsidó nép összességére és egyéneire egyaránt. A Sofár hangjai a megértésben, az egymást megbecsülésben egyesítsenek bennünket és küszöböljék ki zsidó közéletünkől a türelmetlenség, az okatlan gyanúsítás és széthúzás mérget. Akkor remélhetünk egy snász háczlőchó-t egész Izrael népének...

Pension Danubia Wien III. Erdbergerlande 6. Telefon: B. 53.888
Jüdische Studierende Werden in voller Verpflegung und unter Aufsicht genommen. Bad im Hause.

FÉRFISZÖVET különlegességek
bámulatos o l c s ó
leszállított árakban
Havas & Grünfeld
Engross Endetail posztóáruházában
Str. Avram Iancu (Kossuth utca 8)
Cégünk szolidaritásáról kérjük meggyőződni

Erec Jisrael narancsligeteinek édes illata száll maga felé, ha a

„DERADOL“
késnélküli borotválkozó port használja. Alkalmazása kellemes, gyors és kényelmes. Egy klg. 45 lei. Engross rendelésnél nagy kedvezmény. Franco-franco. Viszonteladók kerestnek. Tegye egy próbarendelést
Egyedüli készítője:
VERTES DEZSÓ GYÓGSZERTÁRA
Dumbraveni (Erzsébetváros) Jud. Tarnava micsa

Utazók !! Vidékiek !!
Ugy étközhet, mint otthon a **Berkovitsné**
orth. kóser vendéglőben
Oradea Zöldfa ucca 19.
Utazóknak 10,° kedvezmény

ELECTRO SANITAS
orvosi műszerek és készülékek legelősebb beszerzési forrása:
CLUJ Str. Iorga No. 7.

GROSS DAVID
szalmakalapgyár
Satu-Mare, Str. Petru Rareș 35/37
Mindeaféle kalapgyártáshoz szükséges fonatok és nyersanyagok raktára 58

10.000 lei minimális havi jövedelmezőség

lehetőségét nyujtom, szorgalmas megbízható egyéneknek kik magánfeleket látogatnak. Ajánlatokat „10.000 lei” jellegre lapunk kiadóhivatala továbbít.

HIREK

„Népünk” cikkeinek utányomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

H a p t á r

5692
Péntek Elul 29 szeptember 30
EREV ROS-HASONO

5693.

כתובה וחתומה שובה

Holdog újévet kíván előfizetőinek és olvasóinak a „Népünk” szerkesztősége és kiadóhivatala.

Szombat Tisri 1. október 1.
שבת ראש השנה
Vasárnap Tisri 2. október 2.
יום כי ראש השנה
Hétfő október 3. Cam Gadjale bójtje
Szombat Tisri 8. október 8. Sábosz Tsivu
Heti szidra: האוניו (שבת תשובה)
Heti haftora: שובה ישראל
Vasárnap Tisri 9 okt. 9 Erev-jom-kipur
Hétfő Tisri 10 október 10.
יום כיפור

Szombat kezdete:
üzlet bezárás 7.10
gyertyagyújtás 7.15
Istentisztelet kezdete 7:20
Szombat befejezése 7:15

Lapunk legközelebbi ünnepi száma gazdag tartalommal október 14-én jelenik meg.

Vándorló évek — Évek vándorlói

Temejni jöttünk az Őszentűd. nem dicserni... A balsorsot, a reménytelenségeket, a kiáldást, a dicsőségeket, amelyeket egy évvel ezelőtt magad igazolni, most az emberi gondolatok kriptójába, a feledés zárája le örökre és az Őszentűd utolsó napján véget ért az Ősz: 5692...

Temejni jöttünk az Őszentűd. nem dicserni... Mint hágrázatos igéretű ifjú üdvözöltek egy évvel ezelőt, ihletet hasonlósággal, felmagasztaló hitünk teljes erejével és bizakodással és ime: mint megunt agasztást, mint egy önmagát kiáltó remény, látványt és mondjuk... távoz 5692, semmi jó nem hoztál, semmi kedveset nem adtál, menj... a többi komor, elfeledet megunt testvéreid után te is az emberi emlékek sírboltjába: a feledésbe.

Temejni jöttünk az Őszentűd. nem dicserni... Megszállt bennünket, vágyainkat, illúzióinkat, reményeinket kikacsogtad, külön világot hoztál, szegénysegtűntet és megáldottságunkat, küzdéseinket és napról-napról való pusztulásunkat hideg szemmel, lélektelen szívvel, elmervevéltek tekintettel szemléljed, te konok... te megemérfő Őszentűd 5692... Mikor jöttél, azt hitük, hogy a megváltást; szervezéseink, robotjaink végét hozod nekünk s ha most végig tekintek Őszentűd, napjaid közül egy sem volt biztató, egy sem volt verőfényt, meletet, hittel és biztatóst árgesztő... Csak szenvedést, álnokságot hoztál, mosolygó ajkaid a világot lefegyverezéséről prédikáltál a schweizi tavak partjain, ánde karjaid mohó serkedéssel olvastották a vasat és amsot az ágyuk az gondoltuk: te vagy a jövő, a diadalmas, a profétás jövő és most, hogy távozol, látjuk: te vagy a Mult, a keserű, az átkínzólat, gonosz Mult... Menj, menj te is a többiek után és ágyazd meo magadnak örök nyugvásodat az emberi eszmélés halottas házába: a feledésben, hogy soha ne emlékezzünk Reád vissza, hogy soha többé ne jöjj fel az emberi szízekre éfféli kísérteként: esonbáz arcodról felénk vigyorogva: ime én is voltam, egy hosszú-hosszu esztendőt töltöttem köztetek, veletek, én az egykori 5692...

Temejni jöttünk az Őszentűd. nem dicserni... S mi, az évek hajszolt vándorlói felkészült várakozással lessük a vándorló éveket és a reménytelenség ötleben szendergő, vagy tán már

GYARMATI ILLATSZERTÁRAT
KOSSUTH LAJOS UCCA 8.
A VÁROS MINDEN RÉSZÉBŐL SZÍVESEN FELKERESIK.
SEHOL NINCS MEGBIZHATÓBB KISZOLGÁLÁS!
TELEFON: 35

halálos álmát alvó hit hajk ijedelemmel, érzékenyedet megtorpanással köszönti a szelichosznapok hűvös ködén kereszti, az időnek leeresztett sorompóján buj álló új utast: fáradtan, a megszokás hatalmától fojva eleremvadt kézzsorigással, a hitetlenkedés önmagunknak fájó gesztussá váló köszöntjük az idők méhének újszülöttjét: 5693-at... Isten hozott Téged, te új, te fiatal, te egynapos 5693.

Templomjainkban harsona riadózik a Te tiszteletre 5693, magasztos imák szállnak a Mgyek Kápi felé ma ttad, 5693. űsrégi dallamok fakadnak fel a szívek mélyéből Téged illette 5693...

S Te ott állasz az idők határkövénél, a napok vámsorompójánál, hallod-e 5693, te ujesztendő: mondd mi van az utfeleledben, mejetit hoztálk tehát Te is, hogy bejősd a küldetésedet, hogy valóra váltsd hivatásodat, eljőjél és egy esztendőig közzölünk jessel, sorsunkat irányítani, gonolofatunkat megszabni fogod, most érkezett ujesztendő...

Ahogy ott állsz a napok leeresztett vámsorompójánál, hallod-e 5693, te ujesztendő: mondd mi van az utfeleledben, mejetit hoztálk tehát Te is, hogy bejősd a küldetésedet, hogy valóra váltsd hivatásodat, eljőjél és egy esztendőig közzölünk jessel, sorsunkat irányítani, gonolofatunkat megszabni fogod, most érkezett ujesztendő...

Hoztál-e magaddal mindannyiunk részére kitarást, erőt és báoróságot, hogy a napok eszározásaiban meg ne futamodjunk? Hoztál-e Izrael számára orvosságot betegségéi gyógyítására? Van-e nálad csodair, amely az elromlott és elrontott világnak sebeit begyógyítja? Meleglet, napfényt, derűt, életet adtál-e el börtöndd mélyére, vagy más tilos holmikat? Utfeleledben a békének, az emberi megértésnek, jöfletnek avagy háborúnak, nyomornak és áagskodó gögnek vízumja van-e? Felelj nekünk Te most érkezett ünnepi vendégünk 5693!! Mifjő és millió szempár csüggeszti Reád tekintetét és millió és millió fül várja a Te válaszodat... Felelj ünnepi vendégünk 5693!!

De mi hisszük és valljuk, hogy ha Isten ott volt utrobocsájtásodnál, ha a Mindenható szel-leme ott lebegett az ünneplés pillanatban az idők kerekéi fölött, amikor elhatározottat, hogy Te ujesztendő 5693 megszűless, akkor te isteni ajándékokat hozol magaddal a meggyötört, a szenvedések tohóiban kitisztult emberiség számára, akkor elhisszük és tudni fogjuk, hogy Veled 5693 új utakat és új célokat jelöltek ki az emberiség számára a Sorsok Intézői és ha tőlünk függ már csak, hogy Te 5693 a Jót, az Igazt jelentsd a rossz a bűnös esztendők rohanásaiban; akkor mi a sziv alázatossáddal a lélek reszkető megőrségével fojnik megtenni, amit Tőlünk Te ujesztendő 5693 elkívánsz...

— Terjesztétek és szerectetek előfizetőiket az erdélyi zsidóság egyetlen független és legelősebb lapjának, a NÉPUNK-nek, A NÉPUNK-nek egyetlen zsidó asztalról sem szabad hiányoznia.

FELHÍVJUK ELŐFIZETŐINKET. küldő sen azokat, kiket inkasszusainkuk nem áll módjukban felkeresni, hogy hátralékos előfizetés összegeinket számonkera haladéktalanul küldjék be. Kérjük olvasóinkat, hogy nehéz munkánkban támogassanak bennünket, hogy lapunkat akadálytalanul küldhessük a jövőben is címükre, A „NÉPUNK” kiadóhivatala.

— Levélváltás a danzigi zsidó hitközség és a kormány között. DANZING. — Az elmult héten a danzigi zsidó hitközség levelet intézett a danzigi szabad-államban, amelyben feltárja azokat a sérelmeket, amelyekben a zsidóságnak az antiszemita akciói kapcsán részük van. Konkrét eseteket sorol fel a hitközség és kéri, hogy a kormány avatkozzon bele ezen usztű hadjáratokba és akadályozza meg zsidó polgárainak jogi és anyagi sérelmeit. A kormány válaszolt a hitközség átiratára és orvoslást ígér a sérelmekre.

— A lengyel népszavazás és a zsidók. VARSÓ. — Nem volt sem földrengés, sem volt sem halálos járvány, nem voltak véres tömegpogromok sem, mégis több mint 200.000 zsidó lélek pusztult el 10 év alatt Lengyelországban. A legújabban mezejtett népszámlálás adatai mutatnak erre vonatkozólag szomorú tényeket. 1921-ben a népszámlálás alkalmával 27 millió lengyel ősz-lakosság közül 3.200.000 volt a zsidó lakosság száma. A legutóbbi népszámlálás adatai szerint ezidőszertint 32 millióra rug Lengyelország őszlakosságának száma, tehát 5 millióval több, mint 10 évvel ezelőt, míg a zsidóság száma kereken 200.000-el csökkent és ma mindössze 3 millió zsidó lélek él Lengyelországban. Amíg tehát a lengyel keresztény lakosság, mintegy 20%-al növekedett meg az elmult évtized alatt, a zsidóság soraiban jelentékeny esőkkenés ment végbe. Ime világos példája ez annak, hogy miként hódítják meg a zsidók a világot és, hogy a gazdasági nyomorúság melyik nemzetet sulytja keményebben.

— A dévai Klein Fülöp orth. főrabbi vezetése alatt álló, internátussal egybekötött jesiva e héten tartotta félévi záróvizsgáját, amely a növendékek legszebb előmeneteléről tett tanúságot. 40 lap Nebensjur, több szüjget és 6 fejezet Jora Dea és Jrech Chaim volt a penzum, melyet a növendékek kívülől tudtak elmondani. Minden remény megvan arra, hogy ezen ujonnan létesült jesiva virázgó jövőnek néz elébe.

— 150.000 zsidó él Marokkóban. PARIS. A francia Marokkó területén a legutóbbi népszámlálás adatai szerint 107.603 zsidó lélek él. Ez a ezám azonban nem ad teljes képet a marokói zsidó lakosság számáról, mert a fentiekben csak a bennszülött zsidóság van beszámítva. I'em szerepelnek azonban az európai, vagy külföldi zsidók, akiknek száma szintén meghaladja az 50—60.000-et. Tanger nemzetközeli területén és a spanyol Marokkóban azonkívl ugyancsak szép számban élnek zsidók. Ezeken a területeken élő zsidóság száma meghaladja a 20 ezret, úgyhogy a marokkói zsidók száma 150 ezerre tehető. Marokkó egyes főbb centrumaiban a következőképen oszlik meg a zsidó lakosság: Casablanca: 19.960, Fez: 11.307, Meknes: 7745, Mogador: 5468, Rabat: 4218.

— Erdélyben római korabeli zsidó leletek-re bukkantak. Cluj. Prof. Daicovici kolozsvári egyetemi tanár vezetésével, mint ismeretes, kutatások indultak, hogy az egykori római fővárost, Dáciát, mely komoly számítások szerint Erdély területén kell feküdjön, felfedjék. A kutatások teljes eredménnyel járnak, minthogy már eddig számos római korabeli leletr bukkantak, melyek most vannak tudományos feldolgozás alatt. Többek között prof. Daicovici megípetésszerűen két kötetlára akadt, amelyek a kutatások megállapításai szerint zsidó állami hivatalnokoktól származik. A kötetlák eredeti szövegét rövidesen nyilvánosságra fogják hozni, amely mindenesetre érdekes dokumentumul fog szolgálni az erdélyi és romániai zsidóságnak. Ez a lelet ugyanis önmagától huz párbuzamot az évezredes római és mai romániai viszonyok között. Akkor az állami hivatalokban már foglalkoztattak zsidókat és az évezredes fejlődés nálunk nem vezetett többre, minthogy eltörölték azokat a jogokat is, amelyek a római aknál még érvényben voltak.

— Etvágytalanságnál, rossz gyomornál, bélrekedés, renyhe emésztésnél, anyagcsere-avaroknál, csalánkiütésnél és bőrvizsketésnél a természetes „Ferenc József” keserűvíz rendbe hozza a gyomor és a belek működését s megszabadítja a testet a felgyülemlett rothadó anyagoktól. Az orvostudomány több uttförje megállapította, hogy a Ferenc József víz abszolút megbízható használat. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— Hitleréknek a zsidótemplom lépcsőjére hintett mérge — uccaséprőt ölt meg. Ami Homburg német fürdőhelyen történt, felülmulja a hitler antiszemitizmus eddigi rémítetait. A homburgi zsidótemplom lépcsőjére ismeretlen tettesek mérget hintettek, hogy az imádkozók azt belehelve, elpusztuljanak. Egy utcaséprő, aki kora hajnalban lesöpörte a szürke port a templom lépcsőjéről, ájultan esett össze és a kórházban a halállal vívódik. A vegyszert vizsgálatnál kiderült, hogy a por gyorsan ölt mérget.

— Vágatási tilalom Egerben. Eger. A városi tanács az elmúlt héten határozatot hozott, mely szerint a jövőben az állatkínzások elkerülése végett, nem szabad csak megfelelő apparátussal elbódított állatokat levágni. A határozat indokolásában arra hivatkozik, hogy ma már olyan modern bódító apparátusok vannak forgalomba, amelyek használata nem ütközik a zsidó ritus előírásaiba sem. Eger város tanácsa úgy látszik alaposan tanulmányozta a zsidó vallási tanokat, hogy ilyen határozott állásfoglalást alkalmas a kérdésben ügyben. Tény az, hogy a város tulajdoni része német nemzetiségű és a tanács is jobbra német ösztételt. Kétség-telen tehát, hogy ez esetben Egerben a hitlerizmus nyilatkozott meg, mely minden megnyilatkozásában denuncianál akarja a zsidóságot. A kérdésnek van azonban egy másik oldala is. Eger, mint ismeretes, fürdőváros, hol meg lehetőségen nagy az idegenforgalom. A fürdőven-tőeknek azonban legalább 75 százaléka zsidó és így természetes, hogy amennyiben a vágatási tilalom továbbra is fennmaradna, úgy az idegenforgalmat súlyos veszteségek érnék.

— Zsidó képviselők a román parlamentben és szenátusban. — Bukarest. Minthogy Michalache belügyminiszter az ilfovi mandátumáról lemondott, helyére Paul Letzler zsidó képviselő (nemzeti parasztpárti) került be a parlamentbe. Letzleren kívül még három zsidó parasztpárti képviselő van: Weisz Aurel ügyvéd Bukarest, Rosenberg S. ügyvéd Lapusna, dr. Gr. Grauer Covrului. A többi pártok részéről a következő zsidó képviselők kerültek be a kamarába: Magyarpárt: Willer József, Szabó Béni és Hege-dus Nándor. Zsidópárt: dr. Fischer József, dr. Mayer Ebner, Márton Ernő, Michel Landau, Misu Weissmann. A szenátusban pedig a következő zsidó képviselők foglalnak helyet: dr. Niemerower főrabbi, a nemzeti parasztpárt részéről, a Lupta igazgatója, Emil D. Fagure, Moise Zipstein és M. Ausschnitt. Így tehát 12 zsidó képviselő van a parlamentben és 4 a szenátusban.

— Erdélyben római korabeli zsidó leletek-re bukkantak. Cluj. Prof. Daicovici kolozsvári egyetemi tanár vezetésével, mint ismeretes, kutatások indultak, hogy az egykori római fővárost, Dáciát, mely komoly számítások szerint Erdély területén kell feküdjön, felfedjék. A kutatások teljes eredménnyel járnak, minthogy már eddig számos római korabeli leletr bukkantak, melyek most vannak tudományos feldolgozás alatt. Többek között prof. Daicovici megípetésszerűen két kötetlára akadt, amelyek a kutatások megállapításai szerint zsidó állami hivatalnokoktól származik. A kötetlák eredeti szövegét rövidesen nyilvánosságra fogják hozni, amely mindenesetre érdekes dokumentumul fog szolgálni az erdélyi és romániai zsidóságnak. Ez a lelet ugyanis önmagától huz párbuzamot az évezredes római és mai romániai viszonyok között. Akkor az állami hivatalokban már foglalkoztattak zsidókat és az évezredes fejlődés nálunk nem vezetett többre, minthogy eltörölték azokat a jogokat is, amelyek a római aknál még érvényben voltak.

— Kiszorítják a zsidókat a dohánykereskedelemből Lengyelországban. Varsó. Mint ismeretes, Lengyelországban a dohánykereskedelemben hosszú ideig szabad kereskedelmi forgalommal rendelkezett és csak rövid ideje, hogy az állam monopolizálta a dohánykereskedelmet. A monopolizálás előtt ugyiszlán tisztára a zsidók kezében volt a dohány nagykereskedelmét, amelyet az állam most szisztematikusan kivon a zsidók kezéből. Az egykori 8000 zsidó nagykereskedőből nem hagyott meg mindössze csak 30-at. — azonban pár hete, hogy újra 28- nagykereskedőtől vonta meg az árusítási jogát. A helyzet tehát ma az, hogy összesen 2 zsidó dohány nagykereskedő van egész Lengyelországban. Hasonló helyzet uralkodik azonban a kicsinyben el-árusításnál is, ahol szintén napról-napra csökken a zsidó kereskedők száma. A dohánykereskedelmét tehát, mely egykor Lengyelországban ugyiszlán tisztára zsidó foglalkozás volt, ma teljesen mentes a zsidóktól.

— Három fiatal chaluca tragikus halála Palesztinában. Jeruzsálemből jelentik: Tibéria kolónia központi konyhájában egy petróleum-kályha felrobbant, melynél három fiatal chaluca léány, névszerint: Michelson Phalia, Weiner Michla és Katz Rachel, akik a letlandi GRT-iskolában nyerték kiképzésüket, halálát lelte.

— A magyar bíróság megbüntetett egy imádkozás alatt alvó zsidót. Debrecenből jelentik, hogy az itteni bíróság 75 Pengőre és a költ ségek megfizetésére ítélte Fekete Dávidot, mert szombaton a Tóra felolvasása idején a templomban alvó állapotban erősen horkolt és ez által az Istentiszteletet zavarta. A bíróság a rab bínatustól kért véleményt előzetesen, hogy a zsidótörvények szerint szabad-e az imádkozás ideje alatt a templomban aludni. A megbüntetett az ítélet ellen felelkezett.

— Palesztinai eszrogok érkeztek Budapestre. R. Jechiel Katan Klein Jeruzsálemből megérkezett válogatott szép eszrogokkal. Október első napjaiban megkezdte a Mult és Jövő annak szétküldését. Minden hitű zsidónak kötelessége palesztinai eszrogot venni, hogy ezáltal támogatssa a Jeruzsálemben szimlődő zsidó hit-testvéreit. A rendeléseket kérjük a Mult és Jövő leadóhivatalához Budapest, V. Vadász-u. 11, telefon 199—55, beküldeni sziveskedjenek.

— Hitlerék birodalmi elnökjelöltje — zsidósárgarmazása. A német acélsisasok vezéről Dusterbergrol irtózatok dolgok sülték ki. Dusterberg, mint emlékeztet, a német nemzeti párt elnökjelöltje volt Hindenburggal szemben és jelenleg a legnagyobb katonai antiszemita formáció vezére: nos, ez a Dusterberg unokája egy Abraham Zelig nevű zsidónak, aki 1824-ben Páderbornban halt meg május 14-én, első-nöke volt az ottani zsidó hitközségnek. Felesége Casparis Rachel volt, unokájuk pedig a német antiszemitizmus vezére, Dusterberg ezredes. Az ezredes a megdöbbentő leleplezés hatása alatt azonnal beadta lemondását összes állásáról. Most fog eldőlni, milyen sors várakozik rá, aki nagyszüleit ilyen könnyelműen választotta meg.

Görbe tükör

Az elesett zsidó katonák

Németországban még mindig sok vitára ad alkalmat a vitáknak nem az a lényege, hogy megállapítsák a háború indító okait, hogy megbélyegezzék a világmérszárilást, hanem ennél sokkal fontosabb dolgok körül folynak a hírlapi csaták. A kérdés az, hogy hány zsidó szolgált a német hadseregben és ezek közül is hányan hagyták ott a fogukat a haza és a nemzet nagyobb dicsőségére. A vitában mindig az viszi el a pálmát, aki a legtöbb hullát mutatja fel. A nemzeti szocialisták így a szegény „meh-diesölt” honfitársaik emlékéből nagy pecsenyét sütnék és éltetik a megboldogultakat. Természetesen mindez csak azért, hogy ezzel is nagyobbat üthessenek azáltal a zsidókon. A német zsidóság sem hagyja azonban magát és előrukkol ó is halottaival. Szomorú tragikomédia ez, de nem lehet még sem túrni a rázalmak és aljasságok áradatát, melyekkel a náciak a zsidóságot megbélyegzik. A német zsidóság által kiadott statisztikából meg tudjuk, hogy 12 000 német zsidó katona esett el a világháború alatt. A hivatalos nyílvánartás ugyan „csak” 10.060 el-esett katonát jegyez fel, ezek azonban azok, akik szabályos csatározások alatt hulltak el, nincsennek azonban beleszámítva az elűnt zsidó katonák is. Az elesett német zsidó katonák között 322 tiszt is van. A statisztika feljegyzi még, hogy 168 zsidó repülő teljesített a háború alatt szolgálatot, melyek közül 37-en hősi halált haltak. Ime ilyen szomorú adatokkal kell védekezni a német zsidóságnak Hitler uszításai ellen.

Hitler, mint történelemmagyarázó

A nemzetiszocialisták hivatalos organuma, a „Völkisch Beobachter” cikket közöl „A horogkereszt Judenburgban” címmel. A cikk történelmi visszajárlatásokat vet Judenburg történetére. Megtudjuk, hogy Judenburg nevét onnan nyerte, mert sok zsidó lakott a közepkorban itt, akik teljesen leaktarták igazni a keresztény lakosságot. A legnagyobb terrort gyárolták a keresztények fölött és egy zivataros éjjelen összegyűjtött Judenburg zsidó lakossága, hogy legyilkolják a város keresztény polgárait. Igen ám de megneszleget ezt a keresztények és mit tetek erre? Másnap éjszaka ők megszárolták le a zsidó lakosság kéhámadatát. Ennyit ír a Hitler lapja Judenburg történetéről, ahol most teljesen a nemzetiszocialisták kezében van a hatalom. A történet után pedig következik a jogi-kon-zekvencia: így kell mindenkinek elbánni a zsidókkal. Milyen kár, hogy Hitler a politikai karrier helyét nem választja inkább a történelem-tudós szerepét. Ezzel a felfedezési zseniáltsággal igazán sokra vihetné...

A zsidó Hitlerék

Nem is csodálkozunk, ha abban az örült atmoszférában, ez az újabb örület is kitermelődött. Megalakult a zsidó hitleristák pártja, amelynek vezetője felhívja a német zsidóságot, hogy a legközelebbi választásokkor a nemzetiszocialista pártba adják le szavazatait. A mozgalom vezetője dr. Neumann névre hallgat és nem akar kevesebbet, minthogy ő is bekerüljön a történelembe Hitler mellé. Hogy dr. Neumann ur nem normális az kétségtelen, de az is bizonyos, hogy ez biztosítja számára az utat legalább, ha nem is a zsidóság felé, de a nemzetiszocialisták köz-zé. Az új párt megalakult és működik. Dr. Neumann ur tehát már nincs egyedül, követői is vannak... Pártideológiájuk szerint egyedül csak Hitler mentheti meg Németországot... Arról azonban, hogy Hitler a dr. Neumannok véres tör-lán keresztül akarja megmenteni a német birodalmat, a zsidó horogkeresztesek elegelethetnek, örültek. Hitler for-clsőnek beljük rugni és a zsidóság csak sajnálkozó megvetéssel tekint le rájuk...

Iskola akatárskát, bőrdönt és ridikülöket legolcsóbban csak

Hartmann

lerakatában vehet.
Oradea, Strada Reg. Ferd. 1.

(Folytatás a 4-ik oldalról.)
már akárci kerül oda főrabbinak, lesz egy kicsi, de hangos ellenzék. Ami általános zsidó szem-pünből egyáltalán nem kívánatos. Plakátok is jelentek meg elutazása napján a jeruzsálemi ac-cákon, amelyek közel visszajövetelét jelzik.
Ez az objektív tudósítás és mert semmi ten-dencia nem vezetett jölnünket, mindenki úgy al-kothatja meg véleményét, ahogy akarja.

HETI GLOSSZÁK

A mi kicsinyes testvéreink

Az ünnepi áhitat csendjében talán nem sza-badna már erről írni. De mert később aktuálitá-sát veszti, meg kell írjuk. Annál is inkább, mert kötelességünk népiünk hibáira is rámutatni. S ha sokszor megdöbbentően állunk meg a zsidók áldozatkészsége előtt, gyakran meg lesújtottan kell tapasztaljuk, hogy bizony-bizony a kicsi-nyeseknek is számtalan példájával találkozunk. Így most a nagy ünnepek előtt, a templomülések körül hihetetlen vásári hangulat uralkodik. Tudjuk és élismerjük, hogy nehezek a viszonyok, tudjuk, hogy ma minden bani számít. De amikor a piacról vív tel kocsarakat látjuk, vagy a kávé-házi feketekávé fizetését, vagy a mozijegyek pénztárát, akkor sehogysem megy a kávéjé, hogy egy egész évre szülő templomülésmél nyenyire krajcároskodnak sokszor olyanok, akiknél az az 50 vagy 100 lei mégsem látszik oly nagy szerepet. Valahogy kivészett az együttérzés a hitközség iránt. A templomülések bérbeadásánál meglepő, hogy mily kicsinyesek tudnak lenni a mi zsidó testvéreink. Furcsa volna, ha arra hi-vaikoznánk, hogy az intézmények fenntartása, a templomok rendbentartása, a világtársa, az elő-ímadkozók mennyi pénzt emésztettek. Ezt tudni kell minden zsidónak. Hát miért kicsinyeskednek éppen ennél? Most már túl vagyunk ezen is. Mikor meg történt az ülések kiváltása. De kötelességünk leszögezni a jövőre nézve, hogy nem lehet és nem szabad annyire krajcároskodni lenni, akkor, ott és olyanoknak, akiknek erre semmi okuk nincs. Nagy hiba ez testvéreink részéről, de reméljük, hisszük az ünnepi áhitatban, hogy egy év múlva, ha az Ur megengedi elérjünk, már sokkaltá könnyebb szívvel fogunk adni és ami szintén rándkívül fontos, jobbak lesznek anyagi viszo-nyaink is, nem lesz ily nagy nyomorúság zsidó testvéreink között s könnyen fognak tudni ál-dozni, a kálj érdekében.

Alapszabály módosítás

Általános vélemény a legtöbb hitközségnél, hogy demokratizálódni kell minden vonalon és legelőször a hitközségi választói jogot kell ki-szélesíteni, hogy szőhöz jusson a zsidóság minden rétege. Legalkalmasabb ez Nagyváradon, ahol az orth. hitközség vezetősége most foglalkozik ko-molyan ezzel a nyughorderejű kérdéssel. Meg-akarják választani még most, hogy a nagy vi-harok előszelét — jelez — decemberi választások már az utjonnan átdolgozott választói jog je-gyében történnék meg. Amikor szót emelünk a választói jog kiterjesztése érdekében, a de-mokrácia és a zsidó évezredes etika nevében, ugyanakkor nem hallgathatjuk el kritikánkat azokkal szemben, kik a választói jog aktív és passzív gyakorlását, egyszerre korlátlanul ki akarják szélesíteni. Nem lehet és nem szabad a nyugodt fejlődés érdekében ezt a jogot hir-tel-n kiszélesíteni, mert ez feltétlenül ártal-mára volna a hitközségnek. Hallgatssanak olyan hangok, amelyek „minden zsidónak” megakarják adni a szavazati jogot. Ez jóra nem vezet. Annál is inkább, mert aki a fömegszichozis el-méletét ismeri, az jól tudja, hogy politikailag nem iskolázott elemek jogokhoz jutván, könnyen a demagógia járszállagjára kerülnek és olyat tenének, ami szöges ellentétben volna az általános zsidó tradíciókkal és ellentétben a nagyváradai hitközség évszázados tradícióival is. A tömegek egyrészt hazug jelszavakkal el-szédítienek egyesek, akiknek legfőbb céljuk a zavartelítés és a zavarosban való halászás. Eppen ezért a jog kiterjesztése mellett, óvatosan kell előrehajlani és megvárni azt a mértéket, amelynél még nem jelentkezik a jogkiterjesztés káros hatása. Ennek jegyében kell összeülnön az a bizottság, amely a kérdéssel foglalkozik és reméljük, hogy megtaláljuk majd azt a mérté-ket, amelynek célrészét valamennyien szükséges-nek tartjuk.

Harcok a Kamarában

Nagyon helyes az a taktika, ahogy a Zsidó Párt parlamenti képviselői dolgoznak. Nap, mint nap olvassuk és halljuk, hogy hol az egyik, hol a má-rik képviselő szólt kér a Kamarában és az ország közvéleménye elé viszi az általános sérelmeket és főképpen a zsidóságot. Dr. Fischer József pé-dául erősen kikelt a módszer ellen, ahogy a zsidóságnak járó államsegélyeket kezelik. Minden felekezett megkapta már járandóságát, de a zsidóság még a mujt évről is benn van. Ez olyan költségvetési tétel, amelyre fedezetnek kell lennie, ahogy van minden egyébre s ha megsza-vazták annak idején — jegyzi meg dr. Fischer is — akkor fizessék is. Hiába handabandázik Cuza és próbálja ettől is elűntni a zsidókat, na-gyon helyesen jegyezte meg Pop Csicso elnök, ha elfogadják a zsidók adóját, akkor meg kell adni azt is, ami jár nekik. Háha még azt is elmon-dotta volna dr. Fischer (lehet ugyan, hogy meg-lette), hogy milyen kis hányadát kapja a zsidó-ság annak, ami törvényesen és százalékosan megilletné. De ha nem raják a megfélelőt és ami jár, legalább adják azt, amit már megszavaztak. Nem kell hogy nyírvonpontra jutni addig a kér-désig, amíg a számláján intervenció eredményef nem jár. Reméljük, hogy erővel és egyöntetű fellépéssel mégis sikerül kiverkedni ezt. Pláne sikerülni kell ezért is, mert amint látjuk a Ka-marák képviselői e kérdésben is hivatásuk ma-gaslatán állnak és erősen követelik jogainkat.

Brisz-Milo egy bukaresti gazdag zsidónál

Minap a kamarában azt mondta egy cu-zista képviselő, hogy Románia a szegény pa-raszatok és a gazdag zsidók hazája. Sajnos ez egyáltalán nem igaz. Mert bár abban nem ké-telkedünk, hogy a parasztok szegények, de hogy a zsidók gazdagok, az már egyáltalán nem igaz. Viszont az annál igazabb, hogy a szegény pa-raszatok agyonkonvertálják, a zsidókat agyon-vezálják, a különféle adókkal és egyéb személy és vagyon inkvizíciós eszközökkel.

De mert a zsidóknak nagyjából rosszul megy, még nem jelenti azt, hogy valóban nem létezne más gazdag zsidó Romániában. Ha Blank Arisztid, aki már mellesleg csak negyed zsidó, tönkre is ment, azért még például Gold-berg vasgyárosnak Bukarestben nem kell rossz-zul menjen. Kopogjuk le, hogy hála az Urnak, még vannak gazdag emberek széles ez ország-ban. Most például ennél az emített gyárosnál egy Brith Milo volt, amelyen a haut finance és ismert híres politikusok egész raja vért részt. Lukullusi lakoma fogadta a vendégeket és a társaság, amely ezen a rituálén résztvett, azt jelentette, hogy van még pénz egy némely zsidónál és ha van pénz, megvan az a bizonyos megtiszteltetés is, Amely ezuttal egy arra érde-mes kiváló és minden fötékonyságban a maga részét bőven kivévo bukaresti előkelő nagypa-rost ért.

Ezt annál nagyobb elégtétellel állapítjuk meg, mert örvendünk ha egy cuzistának igaza is van, hacsak kisérszben is. Eszünkbe jut az az anekdóta ennek kapcsán, amely szintén Bu-kerestből indult el hódító körútjára. Egyik elő-kező bukaresti zsidónak nagy palotája van a Calca Victorián. Történetesen ennek a palotá-nak homlokzatán egy óriási kampókereszték telenkedik. Megkérték, az illető barátai, hogy vegye le, miért legyen a házának homlokza-tán egy oly szomorú emlékeztető jelvény. Mire a boldog háztulajdonos ígymigen válaszolt: De-hogy veszem le! Dehogy! Legyen csak enyim a palota és övék a kampókereszt.

És ahogy ő mondja — neki van igaza.

Cuza szegénye

A román parlament igen gyakran szolgál kitűnő vigjáték anyaggal és sűrűn bukkannak fel a hu-morista tollára való groteszk helyzetek. Talán nem is kell külön megjegyeznünk, hogy a nagy bohóc szerepét mindég Cuza profesor vállalja és megelégedettéden dörzsöli kezét, amikor a képviselői padosorok közül felcsap a megérdé-melt kacaj. Legutóbb azonban Cuza kissé ki-esett a szerepéből és a felharsnó nevetés el-száppasztotta ősz ábrázatát... Röviden az tör-tént, hogy Negura liberális képviselő tiltako.

zott az „I. C. Bratianu R. T.” hatósági bezárá-sa ellen. Mihalache belügyminiszter azonban ki-jelentette, hogy a bezárástól nem tekinthetnek el, mert egy rágalmaszó piszkos dolgokat köve-tett el a részvénytársaság körül és e rágalma-zó miatt kénytelenek — sajnos — a bezárást végrehajtani...

Mihalache szölt és szavai miként a szökke-15 ár, úgy rántották fel a professzort egy ültő helyéből. Kétszer használta a belügyminiszter e szót, hogy rágalom és ki lehet az, kerek e vilá-gon, aki rágalmaz, aki miatt egy keresztény vállalkozást be muszáj zárni? Zsidó!

Cuza tehát feltette a kérdést a belügymi-niszterhez, olyan erővel, hogy ez elől valóban kitérni nem lehetett. — Ki az a rágalmaszó? — harsogta a professzor, ki az, mi is szeretnénk tudni!

A levegő forró volt. Vulkanikus erők tán-coltak az erekből. Eltelt egy másodperc, újra egy, míg végül megszólalt Mihalache. Cuza úgy várta a szavát, mint ahogy egy ragadozó les a zsákmányra.

— A rágalmaszó egy román, egy közülünk — hangzott a válasz és Cuza, mint egy kilyu-kadt lufballon úgy esett vissza az üléssére. A parlament most is kacagott, de a profeszor any nyira lehajította a fejét, hogy hegyes szakállát is alig lehetett észrevenni.

Izraelita zene a pesti rádióban

Az elmúlt hét valamelyik napján a pesti rá-dió izraelita műsorral kedveskedett a hallgatók százszereinek. Ezért a pesti rádió igazgatósága csak dicséretet érdemel. Amit ő akart, azt jól akarta és nem tehet róla, hogy nem úgy sike-rült. Évek harcai után helyet akart adni a zsidó-ság kívánásának is és az éteren keresztül szá-zezrekhez közvetítette az izraelita zenét. Es nem a zsidót. Es hogy miért nem a „zsidó”, arról a magyar rádió igazgatósága igazán nem tehet. A pesti nagy hitközség főoktóra Linecky Bernáth ur adott elő énekszámokat, az egyik operai je-gy, továbbá gondoka, hárfá és orgonaművészek köz-reműködése mellett. S Linecky főoktór urnak sikerült tőkeletesen 100 százalékos biamálni azt a művészetet, melyet a studio speakerie „öshéber melódiának” nevezett el. Ugylátszik a Sip-uccai méltóságos urak előzetes cenzuráján mehetett a műsor előbb keresztül, mert az, amit Linecky főoktór ur előadott minden volt, csak zsidó nem. Ha a héber szavakat nem hallottuk volna, nyu-godtan rámondhatjuk, hogy a Bazilikából énekel a kórus az „Ita missa solemnis”-t vagy az Egyetem-téri templomból a „női kongregáció énekkara adja elő az „Ave Maria”-t c. zeneköltémé-nyeket, vagy mondjuk a Kálvin-téri templomból a református Iparosok Enekkara harsogja „Erős várunk nekünk az Isten” c. vallásos himnuszot. Ezek mind nagyon szépek lehetnek, de mindegyik csak a maguk helyén. Hogy jónok az az a mi „Má-gyar nyelvű zsidó” vagy „V somru” imáink,

hogy azokra Linecky főoktór ur a katolikus Eccc sacerdos melódiáját plagizálja reá? Vagy a főoktór ur komolyan azt meri nevezni ósrégi hébermelódiának, amit pl. az Unszane Tokéfi szövegével énekel? Ezt csak a Dohány-uccának beszéje be a főoktór ur. Kiakarok keresztel-kegni Méltóságos urnak, vagy Hazaffy vagyok Kormányfőtanácsosnak s Izraelita vallásu magyar vagyok Vezérigazgató urnak, de nem nekünk akik tudjuk, értjük, hogy mi az ósrégi héber melódiáj. Ha Dési Géza ómléltóságára hallotta ezt a rádióelőadást, nyugodtan merjük állítani, hogy komoly bosszúságot okozott vele a főoktór ur és a műsortervező bizottság, mert Dési Géza még tudja innen Nagyváradról, hogy hogyan kell hangzani és hogyan kell írni fájdalmasan, zo-korni, szívbemarkolni és megéjteni a héber melódiának.

Vajonszülnek az vezethette a sip-uccai méltóságosokat, hogy meg kell mutatnunk, hogy az istentiszteletünk és annak zenéje is ugyan-olyan, mint a Bakács-téri kapholikus templom, vagy mint a Szegényház-téri görök katolikus templom, hogy dokumentálhassák az egyházi zenével azt, hogy látjátok felebarátaim szemé-tekkel és halljátok fületekkel, hogy semmi kü-lömbőség sincsen még az egyházi zenében sem. Magyarán mondva szegyezte a Sip-ucca, hogy a rádióban az „Olénu” vagy a „Kolnide” igazán zsidó örökésszóp melódiái csendülnek fel, mert hátba a keresztények, akiknek füle az ilyen stí-lusu leteti zenéhez nincsen hozzászokva, nevezni

találnak a sziriai zeneszerzők művein. Ezért kellett hát az Unszág Toketef egy református zsolnár imá melódijára elmondani, ezért kellett az Adon Aulomot egy „Veni-Sancte”-szerű keresztény izü melódiába foglalni.

Mi azonban innen tiltakozunk a héber zene ny megcsufolása ellen. Ez nem zsidó melódiá, ez nem ósrégi héber ének, amit Lineczky ur előadott, az a keresztény istentisztelet egyházi zenéjének szolgái lemarjósága volt. Keresztény embertársainkat arra kérjük, hogy a Lineczky-féle előadás után ne állkossanak maguknak fogalmat a zsidó melódiákról, ha ilyet akarnak hallani hűséges és nem nagyképűsködő előadásban, úgy kérjük a rádió igazgatóságát, hogy engedje meg a sátoraljaujhelyi kántor, vagy a nyiregyházi zsidó kántor tartson előadást a rádióban az ő kis singerlájveivel és adják elő Ojénut, a Dichenolást, a Lüléfsakleonalás melódiáját és hasonló ilyeneket, mert ezek a hamisítatlan ósrégi héber melódiák. Lineczky ur ugylátszik nem főkéntora a héber muzsikának, hanem főkéntára.

Végül, hogy magáról az előadásról megfelelő kritikát mondjunk: Lineczky főkántor uron kívül rosszak voltak még: Kálmán Oszkár a m. kir. Opera tagja, továbbá a hárfaművész ur, a gondokaművész ur, az orgonaművész ur és az egész kórus.

Az Erecijszráéli eszrogért

Fuchs Benjámín főrabbi felhívással fordul Nagyvárad zsidóságához

Az egész világ zsidóságán végig hullámszik az idén egy akció, amely azt célozza, hogy a zsidók eddig használt görög eszrog helyett, palesztinai zsidó földművesek által termelt eszrogot használjanak. A zsidóság önmaga becsületét csapná arcul, ha a tavalyi szalonikii zsidó mézárálás után még ragaszkodna a zsidó vértől csöpögő görög eszroghoz.

De még ha tulzott bekülékénységünk megengedné is a görög gyümölcs használatát, kötelességünk palesztinai zsidó eszrogot vásárolni — itt jegyezzük meg, hogy létezik palesztinai eszrog, amely nem zsidó, hanem arab termelőtől származik, tehát éppen úgy bojkottálandó, mint a görög! — mert ezzel hathatósan támogatjuk Palesztinába dolgozó testvéreinket. Más népnél nem is kellene ehhez propaganda. Csak a zsidó népek kell — gyakran hasztalanul — magyarázni, hogy helyesebb saját testvéreinktől vásárolni — pláne, ha egy szent micvehez szükséges termékről van szó, mint véreskezü el lensegeinktől.

Nagyváradon az akció lebonyolítására egy az ifjuság különböző csoportjainak, úgy mint a mizráchista, reviziólista és agudista ifjuság képviselőiből összeállított bizottság alakult. — Ez a bizottság már eddig is szép munkát végzett. Érintkezésbe lépett az érdekelt kereskedőkkel, valamint a nagyközönséggel a saját, levelek és személyes érintkezés útján.

Igen jelentős eredményre a bizottság munkájának, hogy sikerült megnyerni az akció számára a nagyvárad ortodox zsidóság tekintélyes főbbjait Fuchs Benjámint.

A főrabbi a következő felhívással fordul Nagyvárad zsidóságához:

Kötelességemnek tartom tisztelt híveimet figyelmeztetni, hogy feltétlen megbízható kóser Erec Jiszráél Eszrog minden tekintetben előnyben részesítendő a görög Eszroggal szemben.

A görög Eszroghoz ez évben is zsidó vér tapad!

Az ilyen Eszrogot, ha feltétlenül megbízható kóser Erecijszráéli Eszrog kapható, zsidó ember nem használja. Fuchs Benjámín főrabbi.

Reméljük hogy a főrabbi ur felhívásának meg lesz a kellő hatása és egyrészt a kereskedők gondoskodni fognak elegendő Erecijszraeli Eszrogról, másrészt a zsidó közönség tudni fogja kötelességét és csak testvéreinktől származó eszrogot fog vásárolni. G. J.

Művészi perzsaszőnyegek, szövött gobelnek, külföldi fonalak

Schulhof Emilné

„Orient” Szövőművészeti iskola
Oradea, Strada Episcopul Ciorogariu No. 17.
Videki rendelések utánvétel gyorsan és pontosan eszközölteknak.

Öltönyt, felöltőt és télikabátot eredeti angol szövethől
Öltöny 4000 Lei-től, Felöltő vagy átmeneti kabát 4000 Lei-től,
Télikabát 5000 lei-

Hackmayer uri-szabó Oradea Bémer-tér 3, (villamos megálló)

Kihalóban van az osztrák zsidóság

Érdekes statisztika a világ zsidóságáról.
Bécsből jelentik: Ma amikor a zsidókérdés egyike a legégetőbb európai, sőt világproblémáknak, kettőzött érdeklődésre tarthat számot a könyv, amely a napokban jelent meg a bécsi könyvpiacra. A könyv címe: „Ausztria 1932 évi zsidó évkönyve” és írói T a u b e s z Löbel és B l o c h Chaim. A könyvben a két zsidó író kimutatja, hogy az osztrák zsidóság kihalóban van s fokozatosan csökken a zsidó lakosság száma. A statisztika megállapítja, hogy Európában 10 millió 39 ezer zsidó él. Ebből 3.2 millió Lengyelországban, 2.7 a szovjetben él és harmadik helyen áll Románia 1.1 millióval. Németországban 600 ezer, Magyarországon 480 ezer, Franciaországban 250 ezer, Ausztriában pedig 220 ezer zsidó él. Az egész világon mintegy 16 millió 252 ezer a zsidó lakosság száma.

Külön fejezetet szentel a könyv az osztrák zsidóságnak. Eszerint 1890-ben az osztrák birodalomban élt 138.564 zsidó, a lakosság 2.55 százaléka tette ki. Ez a százalék 1900-ban 2.87-re, 1910-ben 2.92-re emelkedett. Egészen 1923-ig tartott az emelkedés és ettől az évtől kezdve folytonos a csökkenés. A statisztika kimutatja, hogy a halálzási arányszám 1923. óta folytonosan emelkedik, míg a születések száma egyre csökken. Miután pedig mindinkább növekedő a vegyesházasságokból származó gyermekek száma, mely nem kerül a zsidó hívők sorába, a meg lehetőszen pesszimista írók szerint a zsidóság Ausztriának pusztulásra ítélt elemévé vált. A könyv általános feltűnést keltett az egész országban.

A vese, hólyag, epe gyomorbántalmak egyedül biztos gyógyszere a
PAPTAMÁSI „Lithynia” GYÓGYVIZ

Kapható mindenütt.
Központi Iserakat: O R A D E A, Str. N. Filipescu 23. Telefon: 176

SZŐRME ÁRUK a legutányosabb an
Leichner

Oradea, Str. Ep. Ciorogariu 4. Telefon: 773.

Szülők figyelmébe !!
ISKOLA IDÉNYRE fiu és lányka Sweter, pullover kötött ruhák és harisnya szükségletüket a legolcsóbban a LONDON kötődében

Kossuth-u. 1. szerezhetik be, ahol a legdivatosabb kötött blousok méret után is a legszebb kivitelben készülnek.

Őszi ruháit kabátját, felöltőjét már is TISZTITASSA ki VÉGH vagy FESTESSE át

ruhahafestő és vegytisztító cégnél. Bémer-tér 2, Telefon: 2-17. Liliom-u. 5.

Parókat minden formában legszébben és legolcsóbban készit Heymann mozi udvarban levő fodrászat. Bul. Reg. Ferdinand 3. Paróka fésülés Paróka fésülés

E Z Ü S T A R U gyárban CLUJ, Str. Gen. Neculcea (Kornis-u. 6)

menorák Haranggyertyatartók, védjegyserleg, evőeszközök, templomi kegyeszerek, bármily művészi kivitelben legolcsóbb árban. Gyártása és eladása: „TACAMUL”

A vese, hólyag, epe gyomorbántalmak egyedül biztos gyógyszere a PAPTAMÁSI „Lithynia” GYÓGYVIZ

Kapható mindenütt.
Központi Iserakat: O R A D E A, Str. N. Filipescu 23. Telefon: 176

Figyelem ! Ha elegánsan és olcsón akar öltözködni az őszi szezon alkalmából keresse fel J. ROSENFELD URISZABÓ CÉGET

Rimanóczy-u. 2. A rezi línyeges csökkentése folytán módomban van a legolcsóbb árakkal a legkényesebb izlést is kielégíteni.

Prima Societate de Autobuse S. A. Az autobusjárát Oradea-Cluj között

megindult és jár mindennap rendszeresen.
Oradeáról Piata Unirii, Fekete sa palotától délután 3 óra 30 perckor
indul : Clujról a Főposta melletti autóbusszállomástól minden reggel 6 órakor.
Vitelidij : Oradea-Cluj vagy Cluj-Oradea 200 lei, returjegy 360 lei.

Fenntartott helyek telefonon 375 szám megrendelhetők Kényelmes utazás, Előrendő díjazású autóbusszok

Szőrmevásárlás bizalommal csak Keszner

Wézel Albert, a Központi Iroda elnökének ünnepi szózata Erdély orth. zsidóságához
A főrabbi nyilatkozata az erdélyi orthodoxia aktuális problémáiról

A mult héten Bukarestből hazajövet alkalmam volt Wézel Albert tordai főrabbi urral, az orth. Iroda Elnökével, ki szintén onnan hazatérően volt, a vasuti kocsij egyik fülkéjében beszélni.

Kérdésemre, mely közügyek elintézése vezették ezen Bucuresti utjára, szives volt következőkben válaszolni:

— A jelenlegi kormány végleges kinevezése idején külföldön tartózkodtam s így csak most hazatérésem után volt alkalmam a miniszterelnök és a Közoktatás- és Kultuszminiszter uratól üdvözölni. Elsősorban ez vezetett a fővárosba. A minisztereken kívül az államtitkárokat és szakreferenseket is felkerestem. Nevezett urak a legszívélyesebb módon fogadtak s részükrol a legmesszebbben előzékenységgel lettem részese. Viszonzni akartam egyszerűsággal Erdélyi miniszter ur látogatását is, ki engem már hetekkel ezelőtt Clujon meglátogatott.

Felkerestem a Hadügyminisztert is, hogy nála személyesen is interveniáljam a zsidó katonáknak a közölj ünnepre való szabadságolása érdekében. Ő azonban távol volt s így csak írásban kértem azt és kilátásba helyezték kéréssem teljesítését.

A Kultuszminiszteriumban több aktuális ügyben tárgyaltam az illetékes referensekkel. Többek között oly ügyekben is, melyek a hitközségek anyagi érdekei előmozdítására szolgálnak.

A szeszmonopol igazgatóságánál is eljártam, hogy zsidó lakta vidékeken a közforgalomnak, valamint ecetgyáraknak, stb. ne borszesz — melynek használata zsidók részére tudvaleg rituális okok miatt tilta van, — hanem gabonaszesz utaljanak ki, eredménnyel.

A szombati iráskönyveszer ügyében szintén tárgyaltam Gusti Kultuszminiszter és Petre Andrei államtitkár urakkal s felhívtam figyelmüket a már korábban benyújtott memorandumra, melyben alapos részletezéssel kimutattam, hogy Európa jóformán valamennyi államában éten ominózus így — részben már évtizedek óta — rendezve van. Azon rendeletek számaira hivatkozva és sok esetben a hivatalos lapok azon számainak eredetijét csatolva hozza.

— Nevezett urak ígérték, hogy a közeli napokban foglalkozni fognak ezen kérdéssel s valami módot majd kitalálnak annak kedvező elintézésére.

Neheztelésemet kell ezuttal kifejeznem mindazon rabbik és rabbijelöltek fölött, kik többszöri nyomatékos felszólításom dacára sem jelentkeztek vizsga letétel céljából. A napokra kitűzött rabbivizsga is azon egyszerű oknál fogva maradt el, mivel nagyon gyorsában jelentkeztek. Ezek most már a legkomolyobban ki vannak téve annak, hogy őket könyörtelenül bevonultatják. Kilátásba van helyezve azonban, még egy utolsó, de egész rövid terminust kieszközölhetni a vizsgára való jelentkezésre, mely siker esetén hírlapok útján közölni fogok.

A hitközségek hátralekös subvenciója tekintetében ugyancsak tárgyaltam illetékes helyeken. Kedvező kilátásaim vannak reá, hogy — bár az ország pénzügyi helyzete nagyon sávr, — ezen jogos hátralekös követeléseinket nem a kontemplált államkötvényekben, hanem készpénzben utalják ki.

Legfőbb gondom mégis az — fejezte be bucsuzásul Wézel elnök ur, — vajha sikerülne a hitközségeink némelyikében dúló vizsálykodásokat megszüntetni. Az azokban immár veszélyes módon elharapódzott egyenletlenségeket elsimítani és a lelkek békéjét egyengetni. Eteletem főbb

programja volt ez mindig s annál inkább ma, midőn az erdélyi orthodoxia vezetőjévé való megválasztásával megisztelt. Koromat meghazudtolva, időt, fáradságot nem kímélve, éjjelt nappal téve, étlen-szomjan és álmatlanul fáradozom hogy híveimet szolgálhassam s megbízatásomnak eleget tessek. Egyelőre azonban ezen vizsálykodások minden időmet és energiámat igénybe vették, úgyhogy bármily gyümölcsözőtő munkára alig maradt időm. Elég volt már a szétzúzásból! Legfőbb ideje volna már az eddigi romboló munka helyett, az építő számat kébbe venni és mint más szomszédországokban, tradicionális intézményeket lélesteni, a régiéket feltámasztani és felvirágoztatni. Egy kis jóakarattal melletted mindez nagyon könnyen lehetséges volna. Eklatáns példa rá a belényesi, zsidói, nagyenyedi és szászrégeni hitközségek, ahol, hála az Égnek és a hívek engedékenységeinek, és belátásának, a legszebb győzelmet az engedékenységet és békét, sikerült az Irodának helyreállítani.

Remélni kívánom azonban, hogy a miként közölj félelmetes napokban, mindenki magába szállva, bünei megbocsátásáért a Mindenhatóhoz esedezik, éppúgy felebarátjával szemben ő is megbocsátó és clnöző lesz

תורה שנה וקבלותיה תורה שנה וברכותיה

s az új év meghozza magával azt a hön várt békét — minden más üdvös és jó mellett, — miként bölcsseink magyarázzák a „Bruchó... szót.

A Központi Iroda elnöke ezuton is kívánja, hogy az erdélyi orthodox zsidóságának elkövetkezendő évre legyen egy igazi:

כיבה ותמימה טובה (A)

— A szovjet hadjárata a Jomkipur ellen. A szovjet is megmozdult, mint minden évben, a zsidó ünnepek előtt és megkezdte hadjáratát — a Jomkipur ellen. Három szovjetihivatal van az idén megbizva azzal, hogy ellenőrizze, vajjon az orosz zsidók tényleg megtartják-e a Roshasonót és a Jomkipurt. Minden szovjetihivatal kötelessége ellenőrizni, hogy a zsidó munkások és hivatalnokok roshasonókor és jomkipurkor ne kaphassanak szabadságot. Az élelmiszergyégek kiosztásával megbízott szovjet-szerveknek jelentést kell tenni azokról, akik az általam utaltam dacára Roshasonókor és Jomkipurkor templomba mentek. Azoknál szigorítás fog beállani az élelmiszergyégek kiadásánál. — Így harcok a szovjet a Jomkipur ellen, de mi azt hisszük, hogy sem Hitler huligánjai, sem a szovjet kémei nem fogják legyőzni a Roshasonót és Jomkipurt.

— Minden zsidó választópolgár kötelessége figyelmen kívül a választói névjegyzéket, hogy azon fel van-e véve és ha nincs, úgy a levezetést illetőleg azonnal meg kell tenni a kellő lépéseket. A belügyminisztérium utasította ugyanis az összes primáriákat, hogy a községi választói névjegyzék korigált névsorát, közszemlére függesszék ki, amelyen természetesen már a női választók is rajta vannak. Minden zsidó férfi és női választópolgár tartsa tehát elsörendű kötelességének a választói névjegyzékbe való felvételezését, mert ezzel tartozik nem csak önmagának, hanem a zsidó összesség érdekeinek is!

— Új román szépirodalmi lap indul Váradon „Maguri Noui” cím alatt. Egyes szám ára csak 3 lei lesz.

MENYASSZONYOK figyelmébe!! Vászónáru érkezett feltűnő olcsó árak mellett a Maradók Áruházba. Paplanok legolcsóbban kaphatók. Rimanóczy-ucca 1.

Megjelentek a zsidó iskolák számára készült olvasókönyvek

Régi sérelme a zsidóságnak nyert ezzel orvoslást. Dr. Goldstein Erviné az érdem, hogy a zsidóság egy olyan tankönyvet kapott, egyelőre elemi iskolái harmadik és negyedik osztálya számára, melyet mint a hivatalos tantervek megfelelőit a minisztérium az összes zsidó iskolák számára aprobált, s amely egyszerűsággal a zsidó vallásos nevelés legmagasabb igényeit teljes mértékben kielégíti. Már az által a tény által, hogy a zsidó gyermek tankönyvéből a számára idegen és neki lelki meghasonlást okozó vallásból merített képek és olvasmányok ki vannak küszöbölve, elérte a tankönyv a legfőbb célját.

Ezek helyett a nem kívánatos olvasmányok helyett a könyv az előirt bibliai anyagon kívül, számos gyönyörű zsidótárgy olvasmányt hoz, melyek mind tartalmuknál, mind könnyű és szép formájuknál fogva megirézik és igaz zsidó érzéssel töltik el a zsidó gyermeket. Altalában az egész könyv igen könnyű érthető és rövid olvasmányokból áll. A tanítók által eddig megszokott beosztást és amennyiben lehetséges volt ismert anyagot használ, hogy ezzel is könnyítsék a szerzők az amugy is súlyosan megterhelte kisebbségi tanítók munkáját. Nagy elismerés illeti azért a könyvek szerzőit, Román részrol a filantrop érzéseiről és munkájából általánosan ismert kitűnő pedagógát Dna Ecaterina Dánt. A könyveket Sonnenfeld A. R. T. nyomata a töle megszokott izléses és kifogástalan kiállításban. A könyvet mely minden igaz zsidó számára felbecsülhetetlen nyereség, főtiszteendő Fuchs főrabbi ur meleg ajánlással látta el. A nagyvárad ort. izr. leány- és fiúiskolák, többek között örömmel vették meg a könyvet és bevezették az iskolákban.

Eceftorgács - Holzspoon
gyári árban kapható Várház-ucca 6. ORADEA

VASÁRUK legolcsóbb beszerzési forrása nagyban és kicsinyben
FERRUM
vasüzlet ORADEA Nagypiac téren 8.
Telefon: 9-73. Gyári Iserakatok!
„Euglebert” autogumi gyári Iserakata

TAKARITÁSRA
festékek, lack- és kefedrüt valamint a világhírű „Express” poloskairtót és „Express” Magasfényt, mely butorát ujjá varázsolja; legolcsóbban csak **STERN S. ENDRE** kefégyáros és festéknagykereskedőnél szeresheti be
ORADEA
Strada Nicolae Iorga (Zöldfa-ucca) 10
Telefon 578 Telefon 378
HIRDESSZEN A NÉPUNKBEN!

RÖVID HIREK

RIGA. L. Fischmann az ismert rigai zsidó politikus és pedagógus 70 éves korában elhunyt. L. Fischmann már a cári időkben is aktív harcosa volt a zsidó követeléseknek és egész életében a zsidóság mozgalmának vezetése élén állott.

MOSZKVA. Teljes erővel folyik az egész Szovjet Unió területén a vallásellenes propaganda.

KAIRÓ. Mohamed Aly Alouba Pascha közölte, hogy a második mozim kongresszust Kairóban, 1933 őszén hívják össze.

TEL-AVIV. Bnei Brak kolónián a rendőrség 5 zsidó munkást letartóztatott, akik sztrájkba léptek és sztrájkra hívták fel a többi munkásokat is az alacsony munkabér ellen.

JERUZSALEM. Az arab executive 16-án nyilvános uccai gyűjtést rendezett egész Palesztinában, hogy megakadályozhassa az arab földeknek zsidó kezébe való jutását. — Hivatalos statisztika szerint Palesztinában ezidő szerint 3313 amerikai állampolgár él.

BÉCS. Megalakult a zsidó frontharcosok szövetsége, mely máris több ezer tagot számlál.

GENF. Szeptember 7-én kezdetét vett új népszövetségi ülésnek elnökének, H. Jaguss Kunstenauer schweizi zsidó politikus neveztek ki.

ZÜRICH. A schweizi katolikusok hivatalos organuma, a „Neue Züricher Nachrichten”, követeli, hogy a kormány ne engedélyezze az ország területén a nemzetiszocialista szervezkedést.

BERLIN. Hans Goslar miniszteri tanácsost mint ismeretes 13 éves szolgálat után, a juncker Papan kormány rendelkezési állományba helyezte. Hans Goslar a sajtófonkségnél volt beosztva és sok szolgálatot tett a német sajtónak. Most elhatározta, hogy átveszi néhány külföldi és berlini lapnak képviselőletét. A berlini lapok üdvözlik ez alkalommal a „jó kollégát”, és sok szerencsét kívánnak neki. Hans Goslar mint ismeretes a német mizrachi mozgalomnak egyik kimagasló egyénisége.

DETROIT. A detroiti zsidóság körében igen szépen fejlődik a palesztinai mozgalom. 65 zsidó család együttesen vállalkozott arra, hogy a K. K. L. földjén egy kolóniát létesítsenek, amelynek a kiadásait teljes mértékben fedezik.

GENF. „La Tribune d'Orient” közli, hogy rövidesen összehívják az Európában élő muzulmánok konferenciáját.

MADRID. Megirtuk, hogy a spanyol parlament a cordovai zsinagógát visszaadta a zsidóságnak. A köztársasági kormány most megsemmisítette a parlament határozatát és így a cordovai zsinagóga nem jut a zsidóság tulajdonába.

UNGVÁR. A kultuszminiszterium felhívására több kárpátországi hitközség elhatározta, hogy a szlovenszói orth. irodával egységesen foglalkozik az új hitközségi törvénytervezettel, melyet természetesen terjesztnek fel a miniszteriumhoz.

VARSÓ. A közeli nyarajohelyen, Zakopenen, amely egy zsidó építő részvénytársaság tulajdonosa a lengyel hulligánok súlyos rombolást végeztek. A nyaraló összes lakosságának ablakait bezúzták. A támadás éjjel történt és az ablakokon beható kövek több alvót súlyosan megsebesítettek.

Ezüst

menorák, gyertyatartók és karosgyertyatartók, serlegek, templomi kegyesek bármily művészi kivitelben legolcsóbb árban. **Aranyozás és ezüstözés!**

Pospischill

Oradea, Szent László-tér 12.

FERFŐLTÖNYHÖZ olcsón akar jutni? — Most van alkalma a Maradék Áruházban beszerezni. Rimanóczy-u. 1.

A biatorbágyi merénylet utolsó epizódja

Budapest. Idestova egy éve annak, hogy Biatorbágyon katasztrófális robbanás történt és 23 ember vesztette el az életét. A robbanás Ros-Hasana első napján történt és egyetlen zsidó sem volt az áldozatok között. Az antiszemita sajtó azonnal megragadta az alkalmat, hogy zsidóknak tulajdonítsa a szörnyű tett elkövetését, és Európa szerte megindult az antiszemita sajtókampány a „zsidó tömeggyilkosok” ellen. A robbanás színhelyén a rendőrség állítólág egy cédulát is talált, amelyen a robbantó kommunista szellemű vádiratot írték a kapitánisták ellen. Az írásszakértők megvizsgálták az üzenetet és megállapították, hogy azt egy Leipnick nevű zsidó kommunista írta. Ezt a véleményt Szontagh Emil írásszakértő adta, míg Fischhof Gyula zsidó írásszakértő határozottan állította, hogy az írás nem Leipnick kezétől származik. Az antiszemita sajtó ezt újra arra használta fel, hogy Fischhof ellen intézzen támadást, aki menteni akarja a zsidó Leipnickot. Röviddel ezután fogta el a bécsi rendőrség Matuska Szilvesztert, aki beismerte a biatorbágyi merényletet. Fischhof Gyula írásszakértő rágalmazás miatt beperelte Szontagh Emil és dr. Kapy Rudolf újságíróit, kik együttesen vezették Magyarországon Fischhof ellen a sajtókampányt. A magyar törvényszék a napokban tárgyalta az ilyen érdekes sajtóperet és a rendelkezésre álló adatok alapján mindkét vádlót 100—100 pengőre ítélte. Szontagh Emil az ítélet elleni felhárborodásában akataskáját a bírói asztalhoz csapta, amelyért újabb 200 pengő büntetést kapott.

MOZI

SZINHAZ MOZGÓ HETI MŰSORA:
Péntektől: **JACK A HASFELMETSZŐ.**
HEYMAN SZINKÖR MŰSORA.
Péntektől a szezon egyik legkimagaslóbb eseménye: **A CSÓKATASSE.** Egert Márta, Slezák Leo, Max Hansen volt osztrák-magyar tiszti teszi hangulatossá ezt a filmet.

Hasznos tudni,
 hogy **Schmidthauer**
természetes **Imándi**
keserűvíze, az elrontot gyomrot
2—3 óra alatt rendbe hozza.
Utasítás minden palackhoz mellékelve
Kapható mindenütt!

A legszebb
zománcfényű **gallérok**at tisztítja
KLEIN gőzmosóda
Str. Vlahuța 4. (Szent János-ucca)

Zsidó iparosok,
kereskedők **figyelmébe**
Házilag előállíthat különböző fontos kereskedelmi cikket, mint:

Kékitő	Parkettpaszta
Cipócrém	Tinta
Sütőpor	Fémtisztító
Padlólack	Vaníliászcukor
Politurlack	Ruhafesték

Sósorszesz
és még sokféle más vegyszereket, melyekhez az összes szükséges anyagokat ingyenes utasítással szállítjuk.

Ullmann József és fia
Vegy- és Festékárú Import 1 eleon 677

ZSIDÓ HUMOR és történetek nagyjainkról

JELENET A SZATMÁRI FRONTROL.

A szatmári hitközségi választáson az autók ablakaiba és a bérkosok bakijain fehér zászlók voltak, amelyekre nagy betűkkel volt felírva az áskénázok elnökjelöltjének neve: Guth.

Az egyik csendes szemlélő megjegyezte a nagy zászlóforgalomra:
— Ha most sem lesz jó, akkor soha. Eddig örökösen azt hallotta az ember mindenfelé, hogy: schlech (rossz). Most már a béke fehér zászlóit hordják körül a városban, amelyek azt hirdetik, hogy: guth (jó). Most már minden jó lesz.

A BOLOND TASZITASA.

Reb Chajim iskolájában szokásban volt, hogy a figyelmelet tanulókat a sarokba állították. Az egyik tanuló már félórán nyomja a sarkot, amikor a mejjamed ismét az asztalhoz szólitja. A fiu azonban halgat és meg sem mozdul.

— Süket vagy — kiabálja újra a tanító.
A fiu azonban állhatatosan tovább hallgat és meg sem mozdul. Ugy áll a sarokban mint egy oszlop. A tanító dühös lesz és a gallérjánál fogva igyekszik a fiu visszavinni. A fiu minden erejével védekezik és nem akar mozdulni. A melamed erre mindkét kezével megragadja a fiut, aki hangosan kacagni kezd.

— Mit röhögés bűdös kölyök? — mérgeződik a tanító. — Talán a bolondság taszit? (Zsidó szólásmód: Der Nár stipt dich?)

— No hán — röhögi a gyerek — talán egyedül megyek?

A DOBOGÓ ÉR.

Rabbi Móse Efrajim, Bál Sém unokája, nem szivlelte a lengyel chaszideusok, mert ugy hallotta, sokat sanyargatják magukat, ahelyett, hogy testük a lélekkel együtt Isten szolgálatában olvadna fel. Rabbi Elimelech halála után tanítványa, Rabbi Mendel elzarándokolt Bál Sém unokájához, hogy megkérdezze: méltó-e a mester örökségére?

De Móse Efraim, mikor megtudta róla, hogy lengyel chaszideus áll előtte, hívősen fogadta. Rabbi Mendel agra elszápadt a szégyentől, szemé habonás fényben csillogott.

A gazda észrevette, hogy nem közönséges emberfia áll előtte, mi volt a legcsodálatosabb ebben a csodálatos férfiban. Kíváncsi volt a feleletre, mert azt hitte, hogy ez a jelkes, fiatal chaszideus bizonyára valami csodatételről fog beszélni.

— Ugy? — szóló Móse Efrajim — akkor tán megmondhatnád, mi volt a legcsodálatosabb ebben a csodálatos férfiban. Kíváncsi volt a feleletre, mert azt hitte, hogy ez a jelkes, fiatal chaszideus bizonyára valami csodatételről fog beszélni.

— Mikor boldogult mestermem imádkozott és Isten félelmisségének szemléletébe volt elmerülve, láttam, hogy erei megfeszülnek, keményen mint a kőtel. De láttam azt is, hogy az az ér a túl mögött, amely a világon semmitől sem fél s csak a hajál percében rezdül meg, nála nap-nap után — hangosan dobozott...

Rabbi Efrajim sokáig hallgatott, azután megszólalt:
— Ezt fiam, magam sem tudom. Te láttad. Én elismerlek téged.

TEL-AVIVI JELENET.
Ruben: Tegnap majdnem találkoztam az apáddal...
Simon: Hogy-hogy majdnem?
Ruben: Apád a 13-as számú rendőr Tel-Avivban és én találkoztam a 12-es számuval.

Az Engel **Pensió**
Crikvenicán
Az ünnepek alatt is és egész télen nyitva marad. Kitérő téli üdülőhely! Most jöjjön az enyhe klímára egészségét, tüdejét rendbe hozni!
Kérjen prospektust!

Tipografia CICERO könyvnyomda, Oradea
Str. Principele Mihai (G-1) c. 2.

NEPUNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Teatrului No. 4.

ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő: **WASSERSTROM SÁNDOR**
Felelős szerkesztő: **LEITNER ZOLTÁN**

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Belföldön: Egész évre hitközségeknek és vállalatoknak 500 Let. magánosoknak 250 L., félévre 130 L., negyedévre 65 L. Külföldön 2 Dollár, Kc. 75 15, S. 19. Dinar 120.

SZUKOSZ

A „félelmetes napok”, az idelel és engesztelés napja alig múltak el és már mecsit ünnepeink. Csakhog az alkalommal kimondottan örömmünnepet állunk, a zömm szimchosznit, amelyre a Tóra kategórikusan előtá: Veszomáchtu-bechegechu. Es öröndj az ünnepek.

Modern tseveréink, kik a zsidóságot oly szivesen állítják oda korszerűtlennek és lehetetlennek, azt mondják, hogy azok egyebet sem tesznek, mint csupán böjtölnek, vezeklésből és imádkozásból állnak. Ime: az eklatás cefolat. Alig mult el a jomkipur és egy kilencnapos örömmünnepe van előtá a Chág-Heoszu, a betakarítás, a szüret alkalmból, ami már maga mutatja, hogy a vallásos zsidó is tud örövendni az életnek. Söt csak az ismeri az igazi örömet, szimcho sejt mecsit a maga valóságában az istenhitében és istenbizalmában megnyugtatóva, akiehez a félelmetes napokon visszatér és tőle engesztelést nyert. A talmod szerint a tulvidágon felülösségre lesz vonna az ember azért is, ha a megengedést élvezeteket fölölölesen, esztelenül megorozja magától, mert nem pusztaságra teremtette Isten világot, hanem lakhatónak teremtette. Lo letóhi boro jovezsé icorok. Nem céltalanul teremtette Isten az ő fölökletes világot, a gyümölcsök és élvezetek végtelen sorozatát, a természetek a maga pompázatos szépségében, hanem azért, hogy azokat élvezék. Csak el ne felejtsek, hogy kielőt erednek azok, kinek köszönhetik az élvezeteket és át ne hágták a megengedést hágyrt. Valóban, lehet egész jól élni a vallásos zsidónak is, amennyiben, még azon kevés kivétellek tartoznak, akik még nem mentek egészen jonekre. Meglehet lenni sertés karaj nélkül is.

Ez az értelme az ünnepi csokornak is, a négyféle palesztinai növénynek, amelyekből egy ünnepi bokréta, kell, hogy kössünk, hogy örövendjünk az Örökkelvő Istenünk előtt a szüret idejében és egyéb termények és gyümölcsök betakarításakor. Örövendjünk Isten adományáért, de az adomány mellett ne felejtkezzünk el az adományozóról, Istenről és a neki járó hálaórl mind-ezen élvezetekért, amelyeket neki köszönhetünk. Ezért köztük bokréta és lengetjük az Erge Jiszraéli növények legkiválóbb részvényeit, hogy fönn és lenn és a szelvéss minden irányban ott van mindenütt a mi Istenünk. Es minden jó, ami van Tője erd. Es ha Ó van velünk, ki ellenünk... Mit lehetnek nekünk a hitlerék és cuzák?

Es örövendjünk a mi Istenünk előtt a mi megengedhetetlen nagy bizalmunkban, jelkissereitünk nyugalmában. Ezen bizalmunkban odáig megyünk, hogy az elemek ellen biztos védelmet nyújtó lakásunkat is elhagyjuk és lenge, dülledés sátrakra költözünk, amelyek nem nyújtanak, sem az időjárás viszonyosságait, sem az elemekkel szemben védelmet. Meri örös várunk nekünk az Isten, ki a sátrakban is még tud védeni bennünket; ugy amint őseinket megevéde egy-egy évig a pusztában, nemcsak mindenféle elemi csapás, vagy állati veszedelemmel szemben, hanem még ruhájuk sem kopott el a negyvenéves pusztai vándorlás alatt. Söt égi mamával táplálta őket és kiapadhatatlan forrászival a sziklából. Erre emlékeztet bennünket a sátor.

De nekogy azt higgyük, hogy teljesen odaadhatjuk magunkat a zavarlatlan örömmek ezen a világon, a sátor egyúttal eszikbe jutolja az emberi élet mulandóságát, ideletenes voltát, a

sátoros ünnepe hét napja ugyanaz az emberi élet héj életzedet jelenti, ami a normális élet határa.

ימי שנותנו כרה שבעים שנה
Es ez a hét életzed is olyan bizonytalan, olyan dülledező lenge alkotmány, mint a sátor, amely egy erősebb szellő fuvallatától is összedől. Dirász-Are. Akáresok a konjuktura szerzete vagonok, amelyek a kikajonhoz hasonlítanak. Egy nap nőt, másnap már semmitől lett. Csak a tulvilágon lehet az igazi állandó örökös élet. Dirász-Kvó. Ez a világ az életseba. Készülj az előszobában, hogy bejuthass a belső terembe: mondják böteséink.

Es minthogy ezen a világon máskor sem mindenkinck jut az örömből, mos, pedig a gazdasági válság ismételen megtizedezte a jobbmoduakat: Káll, hogy az erősebbek juttassanak a javokból a gyengébbeknek. Közeledik a rideg tél, amikor oly sok szegény szülkölködik jizifa hiányban és nélkülözi a mecsit ruhát. A jötekneg egyseületekre háruil a feladat, hogy a sok szemérmes szegényt, a tegnapi azadagokat felkusszódás és díszlet, tapintatos módon a szükségességgel ellássák. Különösen az őshonjén vidéken, amely h. I. még nincs ugy tulzajonság megyekkel, mint a nagyvárosok, nem szabad úres kézzel ebocsátani egyetlen létegetőt sem.

Erre tanit viszon az „arba minim” a négyféle növényből összeállított ünnepi bokréta, amelyet sáboss szemsége miatt csak ünnepe másod napján vehetünk kézbe, amely a sáboss szentsége miatt

Nagyvárad régi tanácsát visszahelyezték jogaiba A Zsidó Párt tanácsstagjai áldozatot hoztak azért, hogy a város közönségének érdekei megvédessenek

Ahogy az ország számos városában, ugy Nagyváradon is visszahelyezte jogaiba a város választott tanácsát a nemzeti-parasztpárt kormánya. Es ezzel kapcsolatban Nagyváradon is, az újból konstituálódott tanács október 11-én délután összeült és megválasztotta a város új vezetőségét. Rendkívül sok vita, tárgyalás és harc előzte meg a megalakulást. Es ezuttal örömmel kell rámutassunk arra, hogy a Zsidó Párt vezetőisége és három választott tanácsstag igen tekintélyes szerepet játszott a tárgyalások folyamán. Ezt annál is inkább örömmel és elégtétellel tudjuk regisztrálni, mert hiszen jól emlékezzünk azokra az időkre, amikor a Zsidó Párt fellépését gyunos fintoaral fogadták, főképen kisebbségi oldalról és azt vitatták, hogy teljesen elég, ha a meglevő párt védi meg a zsidóság érdekeit. Azóta nagyot változott a világ, ma már ott tartunk, hogy teljes jogu tényezősek ismerik el a Zsidó Pártot Nagyváradon is, ahogy mindenütt az egész országban. Ma már vita tárgyát sem képezheti, hogy rendkívül sok teljesítmény van hátul mögött és egy szükséges és nélkülözhetetlen válatum lett a Zsidó Párt. Természetes ennél fogva, hogy a Párt reprezentánsait, tanácsosait a lehető legkomolyabb tárgyalási félnek ismerték el, ugy a hivatalos többség, mint a Magyar Párt részéről. Dr. Egy Gergely Nagyvárad város polgármestere az egész tárgyalási idő alatt a lehető legkonciliansabb magatartást tanusította, a párt vezetőinek olyan tiszteletet adott, amelyet a váradi zsidó-

szinén háttérbe szorult, ugy mint a sófár Roshasonokkor. Mert mikégy az eszrignek illata és gyümölcse is van, ugy vannak tudomános istenfélő emberek, akik egyúttal jöteknegyek és terékények. Mikégy a lifonnak csak gyümölcse van és nincs illata, ugy vannak a jöteknegyek emberek, akik tudományt nem szerzetek és nem lehetnek olyan jámborok, mint kellene lenniök. Mikégy a mirtusznak a hádszimek csak illata van, ugy vannak jödsok jó cselekedetek nélkül. Es végül: mikégy a fűzfavesszőnek sem illata sem gyümölcse nincs, ugy vannak emberek minden jó tulajdonság nélkül. Ezért kell, hogy összefogjuk a különféle növényeket, hogy egyik a másikat kieqészite. Ezért kell, hogy össz-ortassunk mi is erősitük a gyengét, támogassuk a jöteknegyeket. Hogy engeszteljen egyik a másikat, amil is inkább, meri szukoszkor kezdődik újra a bóm számítás:

ראשו לחשבנו ענות
Ezért kell, hogy össz-ortassunk és kieqészítsük, támogassuk egymást, mi is, hogy megvalósuljon az írás jelszava:
וההכלהנתור מכלהנתור כנאים על הירושלים
Es lésszen a maradványa azon népeknek, kik Jeruzsalem ellen harcoltak: az őrl-évre fel-fognak menni az Örökkelvő Isten előtt teborulni és megünnepelni a sátrak ünnepeit...
ועלו מירי שנה בשנה בנשנה השתתרו לפני ד' עבאות ולחונ את חנ הכסות
(Dr. F. S.)